

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

MINISTRIA E DREJTËSISË
MINISTARSTVO PRAVDE / MINISTRY OF JUSTICE

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

April 2021

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Tabela sadržaja

<u>SADRŽAJ KONCEPT-DOKUMENATA</u>	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
<u>UVOD</u>	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
<u>POGLAVLJE 1: DEFINICIJA PROBLEMA</u>	7
<u>1.1 SAVREMENI MEĐUNARODNI STANDARDI</u>	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
<u>1.2 INSTITUCIONALNI I ZAKONODAVNI OKVIR KOSOVA U OBLASTI ZAPLENE IMOVINE</u>	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
<u>1.3 GLAVNI PROBLEM</u>	23
1.3.1 UZROCI.....	24
<u>1.3.2. EFEKTI</u>	39
<u>1.4 ZAINTERESOVANE STRANE NA OSNOVU DEFINISANJA PROBLEMA</u>	30
<u>POGLAVLJE 2: CILJEVI</u>	33
<u>POGLAVLJE 3: OPCIJE</u>	33
<u>3.1: OPCIJA STATUS QUO (BEZ IKAKVE PROMENE)</u>	34
<u>3.2: OPCIJA POBOLJŠANJA ZA SPROVOĐENJE POSTOJEĆEG ZAKONSKOG OKVIRA BEZ ZAKONODAVNIH PROMENA</u>	35
<u>3.3 OPCIJA USVAJANJA NOVOG ZAKONA KOJI OMOGUĆAVA SPROVOĐENJE ZAPLENU IMOVINE STEČENE NA NEOPRAVDAN NAČIN ČAK I U ODSUSTVU JEDNE KAZNENE PRESUDE</u>	367
<u>POGLAVLJE 4: IDENTIFIKACIJA I PROCENA UTICAJA U BUDUĆNOSTI</u>	49
<u>4.1 IDENTIFIKACIJA I PROCENA UTICAJA ZA ČETVRTU OPCIJU</u>	53
<u>4.2 IZAZOVI U PRIKUPLJANJU PODATAKA</u>	578
<u>POGLAVLJE 5: KOMUNICIRANJE DHE KONSULTACIJE</u>	57
<u>POGLAVLJE 6: UPOREĐIVANJE OPCIJA</u>	60
<u>6.1 PLANVI SPROVOĐENJA RAZLIČITIH OPCIJA</u>	63
<u>6.2 TABELA UPOREĐIVANJA SA ČETIRI OPCIJE</u>	63
<u>POGLAVLJE 7: ZAKLJUČAK I BUDUĆI KORACI</u>	65
<u>7.1 ODREDBE ZA NADZOR I PROCENU</u>	65

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

DODATAK 1: OBLIK PROCENE ZA EKONOMSKI UTICAJ.....67

DODATAK 2: OBLIK PROCENE DRUŠTVENIH UTICAJA.....70

DODATAK 3: OBLIK PROCENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU75

DODATAK 4: OBLIK PROCENE NA UTICAJ OSNOVNOH PRAVA..... ERROR!
BOOKMARK NOT DEFINED.

DODATAK 5: PROCENA RODNOG ZNAČAJA.....81

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Sažetak koncept-dokumenta

Opšte informacije	
Naziv	Koncept-dokumenat o stečenoj imovini na nezakonit način
Ministarstvo nosilac	Ministarstvo pravde; Departman za evropske integracije i koordinaciju politika (DEIKP)
Kontakt lice	Lulzim Beqiri, Direktor, Departman za evropske integracije i koordinaciju politika (DEIKP), Ministarstvo pravde
RPV	Cilj 2 Vladavina zakona
Strateški prioritet	Program Vlade Republike Kosova 2020 – 2023 – Cilj 2 (Vladavina zakona).

Odluka	
Glavno pitanje	Zaplena imovine, stečene nezakonit način
Sažetak konsultacija	<p>Ovaj koncept-dokumenat je lansiran na online platformi za javne konsultacije od 27.05 .2020 do 17.06.2020 putem kojih smo primili komentare. Komentari su primljeni i putem e-maila koji su poslani putem elektronske pošte.</p> <p>[Navedite glavne aktivnosti javnih konsultacija. Takođe, napišite datum početka i završetka online javne diskusije ili u pisanom obliku. Navedite broj organizacija koje su pružile na ovu konsultaciju, broj primljenih komentara i glavne zaključke iz procesa javnih konsultacija. Pozovite se na izveštaj javnih konsultacija koji treba da bude dostavljen zajedno sa koncept-dokumentom na odobrenje od strane vlade].</p>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Predložena opcija	
-------------------	--

Glavni očekivani uticaji	
Budžetski uticaji	Kroz ovaj koncept-dokumenat namerava se da, ukoliko postoji mogućnost u okviru postojećih opštih budžetskih ograničenja da imaju što manji uticaj, međutim, tokom izrade Nacrta zakona biće precizirani budžetski troškovi.
Ekonomski uticaji	Očekivani pozitivni ekonomski uticaji kroz stvaranje fonda u koji bi se sipale konfiskovana materijalna dobra.
Društveni uticaji	Očekivani pozitivni socijalni uticaji kroz efikasnije sprovođenje sistema oduzimanja u zemlji i posledično najuspešnije borbe protiv kriminala i veće sigurnosti u zemlji.
Uticaji na ljudska prava	Ne očekuju se relevantni uticaji za ovu kategoriju
Uticaji životne sredine	Neće imati uticaj
NVM test	Uzimajući u obzir oblast tretiranja ovog koncept-dokumenta, smatra se da ne postoji potreba za sprovođenje NVM testa.

Sledeći koraci	
Kratkoročni	Izrada nacrt-zakona
Dugoročni	Primena nacrt-zakona

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Uvod

Slika 1: Tabela sa opštim informacijama za koncept-dokumenat

Naslov	Koncept-dokumenat o pitanju imovine, stečene na nezakonit način
Ministarstvo nosilac	Ministarstvo pravde; Departman za evropske integracije i koordinaciju politika
Kontaktno lice	Lulzim Beqiri, Direktor, Departman za evropske integracije i koordinaciju politika (DEIKP), Ministarstvo pravde
RPV	Cilj 2, Vladavina zakona
Strateški prioritet	Program Vlade Republike Kosova 2020 – 2023 – Cilj 2 (Vladavina zakona).
Radna grupa	<ol style="list-style-type: none">1. Lulzim Beqiri, Predsedavajući, Departman za evropske integracije i koordinaciju politika , Ministarstvo pravde2. Blerim Sallahu, šef kabineta Ministarke Pravde3. Ardian Bajraktari, Pravni Departman, Ministarstvo pravde;4. Gentrita Bajrami, Departman za evropske integracije i koordinaciju politika , Ministarstvo pravde5. Noliana Kusari, Pravni Departman, Ministarstvo pravde;6. Albina Shabani, Sudski savet Kosova;7. Mustafë Tahiri, Sudski savet Kosova;8. Besim Kelmendi, Tužilački savet Kosova;9. Naim Abazi, Tužilački savet Kosova;10. Fatmir Karaliti, Kosovska policija;11. Afrim Atashi, Agencija protiv korupcije12. Flutra Blakçori, Jedinica za finansijsku obaveštajnu službu Kosova;13. Alba Boshnjaku, Vladini koordinacioni sekretarijat;14. Razije Murtezaj, Ministarstvo finansija i transfera.

Poglavlje 1: Definicija problema

Imovina stečena izvršenjem krivičnih dela glavni je pokretač zločina. Ova imovina pruža počiniocima krivičnih dela daljnje izvore za nastavak nezakonitih aktivnosti, posebno kada je reč o organizovanom kriminalu i korupciji gde je značajna ekonomska pozadina neophodna za funkcionisanje kriminalnih mreža. Znajuci to, mnoge zemlje, uključujući Kosovo, ulažu napore da spreče takve aktivnosti obezbeđujući da počinioci krivičnih dela neće imati koristi od njihovih nezakonitih aktivnosti. Stoga, uklanjanjem glavnog motiva za preduzimanje ovih akcija, države imaju za cilj da spreče i ometavaju funkcionisanje kriminalnih grupa.

Postoje tri glavna mehanizma koja evropske zemlje koriste i dalje za ostvarivanje ovog cilja: krivična konfiskacija, administrativna i civilna konfiskacija. Bez obzira na osnovu postupka oduzimanja, bilo krivične, upravne ili građanske, treba napomenuti da je značaj oduzimanja materijalnih dobara koji potiču iz kriminalnih aktivnosti višestruki. Ne samo da takav postupak sprečava ponavljanje ilegalnih aktivnosti uklanjanjem njihovih finansijskih sredstava, već i činjenicu da se ovaj mehanizam bavi zabrinutošću da velika krivična imovina rizikuje destabilizaciju finansijskog sistema zemlje i posljedično korupciju legitimnog društva.

Ukupno rečeno, iako se različite države mogu podeliti na osnovu vrste postupka konfiskacije koji praktikuju, one se ipak pridružuju priznavanju konfiskacije kao ključu uspešne borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije i kao pristašice vladavine zakona i moralnog principa da od zločina niko ne sme da ima korist.

Iz analize koja je urađena za potrebe ovog koncept-dokumenta pokazalo se da je najprihvatljiviji mehanizam koji je postavljen za oduzimanje je oduzimanje koja je izvršena krivičnim postupkom ili krivičnim oduzimanjem, gde se nakon izricanja presude, sud, na zahtev tužilaštva i u zavisnosti od činjenica i dokazima slučaja, odluči da li imovina osuđenog lica treba da bude oduzeta ili ne. Ovaj postupak je u stvari uobičajeni tok akcije u svim državama, ne isključujući Kosovo, shodno tome smatra se primarnom opcijom ako postoje dokazi koji podržavaju krivično gonjenje.

Međutim, postoje slučajevi kada takav postupak ne može biti dostupan državnom tužilaštvu. Često se dešava da tužilaštvo nema dovoljno dokaza koji bi povezali imovinu osuđenog lica sa počinjenim krivičnim delom ili se dešava da istraga bude blokirana i kao rezultat toga da počinioc krivičnog dela uspe da pobjegne ili raspodeli svoju imovinu. Nisu retki slučajevi kada životni stil pojedinih ljudi nije srazmeran deklarisanom dohotku, iako postoji sumnja da je neopravdana imovina ovih lica povezano sa krivičnim delima,

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

izuzetno je teško dokazati tako nešto. Svi ovi slučajevi i još više onemogućavaju oduzimanje imovine prema uobičajenom krivičnom postupku.

Imajući u vidu ove scenarije, tokom poslednjih decenija uloženi su značajni naponi u izradi pravednih i efikasnih pravila koja omogućavaju državnim organima da oduzmu materijalna dobra za koja se sumnja da nemaju legitimno poreklo. U ostvarenju tog cilja primećeno je da krivično oduzimanje zapravo predstavlja samo jednu stranu medalje u naporima države da se bori protiv organizovanog kriminala i korupcije. Druga strana medalje ima veze sa civilnom konfiskacijom, postupak koji se može pokrenuti čak i ako nema kažnjivu presude.

Ukoliko je oduzimanje imovine zasnovano na osuđujuću presudu za izvršenje krivičnog dela je regulisano na Kosovu, prebacivanje fokusa sa krivičnog aspekta na onu civilnu učinila je raspravu kontroverznom iz dva razloga.

Prvo, oduzimanje imovine, kao koncept, predstavlja praktičnu aktivnost koja ilustruje spremnost organa gonjenja jedne zemlje da se bore protiv korupcije i organizovanog kriminala u zemlji. Istovremeno, građanima služi kao garancija da svi oni koji se bave ilegalnim aktivnostima neće uživati materijalne koristi koje proizilaze iz ovih aktivnosti i neće ih koristiti za dodatno povećanje nivoa kriminala u zemlji. Prema onome što smo videli do sada, mali broj izvršenih oduzimanja na Kosovu nije dobro obavio slanje ove poruke. Dakle, u poslednjih šest godina vrednost zamrzavanja i zaplene dostigla vrednost od 180,000,000,00 evra, dok vrednost konačnog oduzimanja pada na samo 3,5 miliona evra.

Drugo, s obzirom na istoriju Kosova kao zemlja koja je izlazila iz rata i ona je u tranziciji, konfiskacija zasnovana na civilnoj osnovi, odnosno njena uspešna primena, neće se smatrati izuzetno osetljivim pitanjem. Na Kosovu je pitanje definisanja vlasništva ili porekla imovine veoma problematično. Među glavnim razlozima za to su neformalnost u pogledu nasleđene imovine, doznaka iz dijaspore i neformalni kupoprodajni ugovori.

Stoga će ovaj koncept-dokumenat obratiti posebnu pažnju na ova dva pitanja. Da bi se to postiglo, prvo, koncept-dokumenat će analizirati zakonodavni okvir zemlje u oblasti oduzimanja nelegalno stečene imovine da bi se identifikovali problemi u njenoj uspešnoj primeni, a zatim da se nastavi sa izradom opcija koje imaju za cilj adresiranje i njihovo konačno rešavanje.

1.1 Savremeni međunarodni standardi

Tokom pripreme ovog koncept-dokumenta Ministarstvo pravde je uzela u obzir niz međunarodnih instrumenata koji se odnose na oblast oduzimanja neopravdano stečene

KONCEPT-DOKUMENTAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

imovine. To je zato što bez obzira na izabranu opciju, glavno očekivanje i cilj ovog koncept-dokumenta je da zakonski okvir Kosova u vezi sa oduzimanjem neopravdano stečene imovine bude što je moguće bliži savremenim međunarodnim standardima, posebno sa onima iz Evropske unije i sa najboljim praksama država članica.

Pre nego što pređemo na razradu ovih standarda, vredi primetiti da uprkos naporima i tendencijama ka izgradnji jedinstvenih standarda u oblasti nelegalno stečene imovine, na međunarodnom nivou još uvek nije postignuta jedinstvena i standardizovana metodologija u smislu pravnih postupaka, kao i u smislu strukture sadržaja i prirode zakona. Međutim, to ne znači da nema opštih principa koji se na međunarodnoj osnovi primjenjuju u pogledu oduzimanja imovine. Suprotno tome, dok se pristup tehnički i proceduralno može razlikovati od zemlje do zemlje, važno je da svi međunarodni instrumenti u ovoj oblasti naglašavaju važnost oduzimanja kao najefikasnijeg pravnog instrumenta za borbu protiv kriminala u zemlji.

U tom pravcu, prva konvencija koja reguliše pitanje oduzimanja imovine je **Konvencija Ujedinjenih nacija iz 1988 godine protiv nezakonite trgovine opojnim drogama i psihotropnim supstancama** (član 5)¹. Drugi pravni osnov nalazi se u **Konvenciji Ujedinjenih nacija protiv organizovanog kriminala**², odnosno u članovima 12-14 koji regulišu oduzimanje i zaplenu imovine, međunarodnu saradnju u vezi sa oduzimanjem i pitanja raspolaganja imovinom stečenom kriminalom ili oduzetom imovinom. Slične odredbe predviđa i **Međunarodna konvencija o suzbijanju finansiranja terorizma** (član 8)³.

Štaviše, **Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije**⁴, koju je Generalna skupština Ujedinjenih nacija usvojila u Rezoluciji 58/4 od 31 oktobra 2003 godine, je osnovni, globalni i najkompletirani instrument u borbi protiv korupcije. Ova Konvencija relevantna je za svrhe ovog Koncept-dokumenta i to uzimajući u obzir činjenicu da njen cilj je jačanje borbe protiv korupcije i podsticanja i stvaranja institucionalnih mehanizama koji se bave pitanjem oduzimanja imovine ilegalnog porekla.

Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije poziva svaku državu članicu, da u najvećoj mogućoj meri unutar domaćeg pravnog sistema, preduzme sve mere koje su potrebne da bi se omogućilo oduzimanje prihoda ostvarenih krivičnim delima, kao i imovine, opreme ili drugih sredstava koja se mogu koristiti ili koja su namenjene za

¹ Vidi <https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/illicit-trafficking.html>.

² Vidi <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>.

³ Vidi <https://www.un.org/law/cod/finterr.htm>.

⁴ Vidi <https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/>.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

izvršenje krivičnih dela. Ista konvencija dalje podstiče države da razmotre mogućnost da zahtevaju od počinitelja krivičnog dela, da on dokaže poreklo prodepostavljenog profita stečenog krivičnom delom ili bilo koje druge imovine koja je predmet oduzimanja (član 31, stav 8 Konvencije).

Slične odredbe sadržane su u **četrdeset preporuka Task Force za finansijsku akciju**⁵. Task Force za finansijsku akciju osnovana je 1989 godine na samitu G7 u Parizu kao međuvladini organ i međunarodni instrument u borbi protiv pranja novca. Ova multidisciplinarna i temeljna organizacija u borbi protiv pranja novca ima za cilj da uskladi politiku država članica u oblast pranja novca. Ovih četrdeset preporuka čine osnovu svakog pokušaja borbe protiv pranja novca i prihvata ih više od sto trideset zemalja širom sveta.

Za delokrug ovog koncept-dokumenta važna je **četvrta preporuka Task Force za finansijsku akciju** koja poziva države da razmotre usvajanje mera koje omogućavaju oduzimanje prihoda ili instrumenata, bez traženja krivične kazne ili koje zahtevaju da prekršitelj pokaže zakonito poreklo imovine, za koju se pretpostavlja da **će biti može da bude predmet oduzimanja**, do te mere u kojoj je takav zahtev u skladu sa principima važećih zakona u odgovarajućim zemljama.

Na nivou Evropske unije, politika oduzimanja imovine ilegalnog porekla se u poslednjim decenijama postepeno razvijala kroz brojne odluke, uredbe i direktive. Ključni cilj svakog od ovih instrumenata je mobilizacija država članica da postave standarde u oblasti oduzimanja imovine i materijalnih koristi stečenih kriminalnim aktivnostima i kontinuirano unapređivanje ove agende.

Prethodnica u tom pogledu je **Inicijativa 98/699 JHA za zajedničku akciju iz 1998 godine**⁶ u vezi sa pranjem novca, identifikacijom, otkrivanjem, zamrzavanjem, zaplenom, konfiskacijom imovine stečene kriminalnim radnjama. U nastojanju poboljšanja saradnje između država članice EU-a, ova zajednička akciona inicijativa pruža pripremu unutar delokruga operacija Evropske pravosudne mreže, smernicama koje se lako koriste za identifikaciju, otkrivanje, zamrzavanje, zaplenu i konfiskaciju prihoda stečenim kriminalnim radnjama.

Važna je i **Okvirna odluka o pranju novca, identifikaciji, otkrivanju, zamrzavanju, oduzimanju sredstava i prihoda od kriminala (2001/500 / PUP)**⁷. Ovom odlukom države članice Evropske unije dužne su da preduzmu neophodne korake kako bi osigurale postupke oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalom. Pozivajući se na ovu

⁵ Vidi <https://www.oecd.org/newsroom/2789371.pdf>.

⁶ Vidi <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31998F0699&from=EN>.

⁷ Vidi <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001F0500&from=GA>.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

odluku, Evropska unija je utvrdila da se zakonska imovina odgovarajuće vrednosti može biti oduzeta ako se ilegalna korist ne može oduzeti, kako u postupku koji se vodi pred domaćim organima, tako i u postupku prema zahtevu druge zemlje.

Dalje, Evropska unija je 2003 godine donela **Okvirnu odluku o sprovođenju naloga za zamrzavanje imovine ili dokaza (2003/577 / JHA)**⁸. Okvirnom odlukom o sprovođenju naloga za zamrzavanje imovine ili dokaza (2003/577 / JHA) utvrđena su pravila i procedure prema kojima će države članice Evropske unije priznati i izvršiti naloge za zamrzavanje imovine ili dokaza na njihovoj teritoriji. Ovom odlukom se utvrđuje brza i efikasna procedura međusobne primene naloga za zamrzavanje imovine ili dokaza ili alternativno određivanje specifičnih uslova za odbijanje izvršenja predmetnih naloga.

Ova Okvirna odluka Evropske unije je važna za potrebe ovog koncept-dokumenta, jer jasno definiše da se nalog za zamrzavanje imovine ili dokaza odnosi na svaku meru koju je preduzelo nadležno pravosudno telo države izdavača u svrhu privremene opstrukcije uništavanja, transformacije, kretanja, prenosa ili raspolaganja imovinom koja može biti predmet trajne zaplene ili oduzimanja.

2005 godine, nakon dosadašnje analize primene direktiva i uzimajući u obzir da određeni sektori organizovanog kriminala nastavljaju svoj procvat, Evropska unija je donela **Okvirnu odluku 2005/222 / JHA o oduzimanju imovine stečene kriminalom**⁹. Ovom odlukom Evropska unija je postavila neke dobro definisane standarde o tome kada treba da se izvrši oduzimanje.

Ova odluka je važna, jer prvi put predstavlja izuzetak od načela da je oduzimanje moguće samo u okviru krivičnog postupka. Dakle, član 2 (2) i član 3 ove odluke predviđaju da države članice mogu koristiti različite postupke iz krivičnog postupka kako bi počiniocu oduzele imovinsku korist od ovog dela.

Okvirna odluka 2005/222 /JHA prvi put predviđa proširena ovlašćenja za oduzimanje ili takozvano prošireno oduzimanje u slučajevima koji su izričito definisani kao teška krivična dela počinjena u zločinačkoj organizaciji obuhvaćenoj Okvirnom odlukom Saveta 2002/475 / JHA od 13 juna 2002 o borbi protiv terorizma (član 3).

Ono što je karakteristično za ovu vrstu konfiskacije jeste da je, kada su takva dela počinjena, moguće da bude oduzeta i imovina koja nije direktno izvedena iz pomenute kriminalne radnje, tj. povezanosti imovine stečene kriminalnim aktivnostima osuđenog lica. Odluka predviđa još jedan izuzetak od gore navedenog principa i omogućava državama

⁸ Vidi <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003F0577&from=EN>.

⁹ Vidi <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005F0212&from=EN>.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

članicama da koriste različite postupke iz krivičnog postupka kako bi počiniocu oduzeli pomenutu imovinu. Prvi put se državama članicama daje diskreciono pravo da oduzmu imovinu koju stečena ne od osuđenog lica, već od trećih strana. Ove uključuju najbliži odnos lica u pitanju, kao i pravna lica za koje zainteresovano lice, bilo da je sam ili u vezi sa njegovom najbližom vezom, ima kontrolni uticaj.

Poslednji put, 2014 godine, Evropski parlament usvojio je **Direktivu 2014/42 / EU o zamrzavanju i oduzimanju koristi od kriminala u Evropskoj uniji**¹⁰, koja sadržava obavezu Evropske unije da pitanju oduzimanja imovine postavi veći prioritet i sa zahtevima za postizanje konkretnih rezultata u tom pogledu. U ovoj direktivi važno je napomenuti da se neki aspekti oduzimanja ponovo pripisuju državama članicama.

Sasvim na kraju, pre samo nekoliko dana, 19 marta 2020, Evropski sud pravde u jednoj izjavi za štampu jasno je stavio do znanja da pravni okvir Evropske unije ne zabranjuje državama članicama EU-a da donose zakone prema kojima se njima je dozvoljeno civilno oduzimanje imovine u odsustvu presude¹¹. Izjava je usledila nakon što su se bugarske vlasti žalile Evropskom sudu pravde, tvrdeći da bi države članice Evropske unije mogle da usvoje zakonodavstvo koje bi omogućilo oduzimanje imovine čak i u odsustvu presude.

1.2 Kosovski institucionalni i zakonodavni okvir u oblasti oduzimanja imovine

Tokom protekle dve decenije, krivično pravosuđe na Kosovu prošla je niz institucionalnih i zakonodavnih reformi, sa posebnim akcentom na borbu protiv organizovanog kriminala, korupcije i zahtevima za zaplenu i oduzimanje ilegalno stečene imovine. Dok su međunarodni mehanizmi kao što su UNMIK i EULEX igrali presudnu ulogu u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije od 1999 do 2014, od 2014 godine ove nadležnosti počele su da se prenose na lokalne vlasti koje će biti opremljene nadležnostima za procesuiranje kriminaliteta.

Danas, dvanaest godina nakon proglašenja nezavisnosti Kosova, institucionalni okvir naše zemlje u vezi sa oduzimanjem ilegalno stečene imovine sastoji se od sledećih institucija:

- *Kosovska policija*
- *Državni tužilac*
- *Agencija za upravljanje zaplenjenom ili oduzetom imovinom*
- *Sudovi*

¹⁰ Vidi <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0042&from=EN>.

¹¹ Vidi <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-03/cp200032en.pdf>.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

- Nacionalni koordinator protiv privrednog kriminala

Svaka institucija za sprovođenje zakona ima svoju odgovornost u sistemu oduzimanja ilegalne imovine, kao što sledi:

Kosovska policija istražuje počinioce krivičnih dela, identifikuje i prikuplja dokaze, finansijsku istragu, identifikaciju, otkrivanje i oduzimanje imovine i sprovodi istragu pod vođstvom tužilaštva.

Tužilaštvo je odgovorna za identifikovanje i otkrivanje ilegalne imovine, privremeno ograničavanje imovine, podnošenje zahteva za izdavanje naloga za privremeno oduzimanje, privremeno zamrzavanje imovine, izdavanje naloga za zabranu, traženje privremenih mera za obezbeđenje imovine i uključivanje imovine koja je oduzeta optužnicom, zahtev za verifikaciju imovine osuđenika, itd.

Agencija za upravljanje zaplenjenom ili oduzetom imovinom čuva i upravlja zaplenjenom ili oduzetom imovinom u saradnji s tužilaštvom, sudom ili drugim nadležnim organima, u skladu s važećim zakonom, sa izuzetkom oduzete imovine za realizaciju i naplatu poreskih obaveza. Ista pomaže u izvršenju odluka o zapleni ili oduzimanja imovine, na zahtev nadležnih organa, omogućava prodaju zaplenjene ili oduzete imovine, prema odobrenju nadležnog organa, angažuje stručnjake po potrebi za procenu vrednosti imovine i načina skladištenja zaplenjene ili oduzete stvari, upravlja podacima koji se odnose na zaplenjenu ili oduzetu imovinu u centralizovanom kompjuterskom sistemu.

Na osnovu Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosova, *sudovi* preispituju zahteve tužilaštva za naređivanje privremene sekvestracije i odlučuju o tim zahtevima, razmatra zahteve za izdavanje privremenih mera za obezbeđenje imovine koja je predmet zaplene prema nalogu i odlučuje za privremene konkretne mere bezbednosti, istražuje zahteve tužilaštva za izdavanjem restriktivnog naloga koji se sastoji od zamrzavanja imovine. Konačno odlučuje o oduzimanju imovine gde zajedno sa presudom odredi i oduzimanje. Takođe, sud na osnovu Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine odlučuje o zahtevu za verifikaciju imovine i može nastaviti krivični postupak i postupke za produženu oduzimanje u slučajevima smrti, odsustva, nereda ili mentalne nesposobnosti okrivljenog.

Nacionalni koordinator za privredni kriminal ima odgovornost da koordinira, prati i izveštava o vezi sa sprovođenjem aktivnosti i radnji u vezi sa organizovanim kriminalom.

Svaki od ovih mehanizama vrši svoje dužnosti i nadležnosti zasnovane na važećem zakonskom okviru u oblasti oduzimanja neopravdano stečene imovine. Ovaj se okvir sastoji od sledećih pravnih akata:

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

- *Krivični zakonik Republike Kosova Br. 06/L-074 (KZRK);*
- *Zakonik Br. 04/L-123 o krivičnom postupku (ZKPRK)*
- *Zakon Br. 06/L-087 o proširenim naležnostima za oduzimanje imovine (ZPNOI);*
- *Zakon Br. 03/L-141 za upravljanje zaplenjene ili oduzete imovine (ZUZOI)*
- *Administrativno uputstvo MP Br. 05/2017 o načinu i postupku prodaje zaplenjene pokretne imovine*
- *Administrativno uputstvo MP / br.04/2017 o načinu utvrđivanja troškova očuvanja i održavanja zaplenjene i oduzete imovine*
- *Nacionalna strategija Republike Kosova za sprečavanje i borbu protiv neformalne privrede, pranja novca, finansiranje terorizma i finansijskog kriminala 2019-2023*

Krivični zakonik Republike Kosova uređuje pitanje oduzimanja sredstava kojima je počinjena krivična dela i imovinske koristi pribavljene krivičnim delima u Poglavlju VII. Član 92, kao jedini član ovog poglavlja, predviđa da se imovina i imovinska korist stečena krivičnim delom budu oduzete, a kada to nije moguće, placira se jednak iznos ili se oduzme imovina okrivljenog sa jednakom vrednošću.

Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosova predviđa brojne odredbe koje regulišu pitanja vezana i koji dovodu do zaplene, zamrzavanje i oduzimanje nezakonitu stecene imovine. u početku predviđa da se u slučajevima kada je istraga odobrena za krivično delo iz člana 90 Kodeksa, blokiranje imovine koja se koristi za izvršenje krivičnog dela pod istragom, a koji su dokaz ili su dobijeni iz krivičnog dela pod istragom, može da se izvrši putem privremeno zamrzavanje imovine obrađene u članu 264. Pored toga, blokada imovine koja može biti predmet konfiskacije može se izvršiti privremenim merama za obezbeđenje imovine tretirane u članu 268 ZKP-a.

Član 112 bavi se privremenom zaplenom kada je propisano da „1. Predmeti koji se mogu privremeno zaplenjeni su predmeti koji mogu biti dokaz tokom krivičnog postupka, predmeti ili imovina koja je omogućila izvršenje krivičnog dela, ili predmeti koji se smatraju materijalnom dobiti stečenom izvršenjem krivičnog dela i za koju zakon predviđa zaplenu". Prema Zakonu, oduzeti predmeti i imovina stavljaju se pod nadzor i kontrolu državnog tužioca. Član 115, stav 2 predviđa da sud može naložiti oduzimanje predmeta pod uslovima kada: tužilac je odredio te stvari u optužnici; ako se tokom glavnog pretresa utvrdi da su iste omogućile izvršenje krivičnog dela ili predstavljaju imovinsku korist pribavljenu izvršenjem krivičnog dela, kao i ako se njeno oduzimanje je dozvoljeno zakonom.

Dakle, ZKPRK predviđa oduzimanje imovine koja je povezana sa krivičnim delom za koje se vodi postupak i ne širi se dalje na ostatak imovine okrivljenog. Trenutno se radi na

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

novom zakoniku o krivičnom postupku koji bi trebao biti usvojen tokom 2020 godine i za koje se očekuje da imaju naprednije odredbe koje se odnose na oduzimanje imovine.

Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine stupio je na snagu u januaru 2019 godine i primjenjuje Direktivu 2014/42/EU-a Europskog parlamenta i Saveta od 3 aprila 2014 o zamrzavanju i oduzimanju instrumenata i imovinske koristi ostvarene u evropskoj uniji.

Ovim zakonom su definisane proširene nadležnosti za oduzimanje imovine kada postupci prema ZKPRK-a nisu dovoljni. ZKPRK uveo kvazikriminatorsku konfiskaciju tako što pod određenim uslovima postavlja oduzimanje imovine koja nije povezana sa konkretnim krivičnim delom za koje je okrivljeni proglašen krivim. Postupak takve oduzimanja može se pokrenuti u roku od pet godina nakon što je presuda za sledeća krivična dela postala pravosnažna: krivična dela službene korupcije i krivična dela vezana za službenu dužnost; krivična dela protiv javnog zdravlja; krivična dela krijumčarenja ljudima, ropstva i otmice; seksualna krivična dela; krivična dela koja se odnose na oružane sukobe van teritorije zemlje; krivična dela pranja novca i finansiranja terorizma; krivična dela povezana sa terorizmom; krivična dela povezana sa drogom; krivična dela povezana sa oružjem; Sajber (cibe) krivična dela; krivična dela protiv privrede; krivična dela protiv imovine; krivična dela protiv životne sredine; takođe u slučaju pokušaja, podstrekavanja, pomoći i dogovora da se počini neko od navedenih krivičnih dela ili čak u slučaju bilo kog krivičnog dela koje je donelo materijalnu korist veću od deset hiljada (10.000) evra.

U slučaju proglašenja krivim za neku od navedenih krivičnih dela, državni tužilac, na osnovu člana 4 ovog zakona, može podneti zahtev za proveru imovine osuđenog okrivljenika uključujući bilo kakvu imovinu koju je okrivljeni stekao u roku od deset (10) godina pre pokretanja istražne faze; ili je u vlasništvu ili vlasništvu trećeg lica u ime okrivljenog; ili ih je okrivljeni preneo trećem licu koje nije bio *bona fide* kupac. Teret dokazivanja tada pada na tuženika koji mora da dokaže legitimno poreklo imovine, a takođe i na treća lica u pogledu svojih zahteva. Sud može izdati nalog za oduzimanje ako okrivljeni nije uspeo da dokaže da je imovinu stekao iz dovoljno legitimnih izvora u trenutku sticanja imovine i / ili ako je treća stranka predstavljena kao kupac nije *bona fide*.

Delokrug ovog zakona obuhvata i oduzimanje imovinske koristi ili sredstava za izvršenje krivičnog dela u slučajevima kada se krivični postupak ne može nastaviti nakon što je okrivljeni umro, u slučaju odsustva, poremećaja ili mentalne nesposobnosti ali sud u skladu sa članom 20 ovog zakona mora nastaviti krivični postupak radi oduzimanja u slučajevima kada vrednost imovine koja je predmet produžene konfiskacije prekoračuje deset hiljada (10.000) evra i kada je u interesu pravde da se nastavi sa procedurama i

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

imenuje advokata koji bi zastupao interese stranke. Dakle, prema ovom članu, mesto okrivljenog u postupku zauzima njegova imovina, koja je cilj oduzimanja.

Dok se ovaj zakon nesumnjivo proširio ovlašćenja organa gonjenja da oduzmu nezakonito stečenu imovinu, i predstavio oduzimanje imovine uprkos uzročnoj vezi poslednjeg sa krivičnim delom isti još uvek predviđa postojanje osude kao neophodan element radi omogućavanja konfiskacije imovine.

Zakon o upravljanju zaplenjenom ili oduzetom imovinom stupio je na snagu u aprilu 2016 godine i definiše funkcije i odgovornosti Agencije za upravljanje zaplenjenom i oduzetom imovinom.

Takođe, u Republici Kosovo trenutno su na snazi drugi pravni akti koji su na ovaj ili onaj način povezani sa sferom oduzimanja nelegalne imovine, a to su: *Zakon br. 05/L-096 o sprečavanju pranja novca i suzbijanja finansiranja terorizma, Zakon o poreskoj administraciji i postupcima, Zakon o deklaraciji, poreklu i kontroli imovine visokih javnih službenika i deklaraciji, poreklu i kontroli poklona za sve zvaničnike, međunarodne konvencije koje se primenjuju na Kosovu*, itd.

Konačno, *Nacionalna strategija Republike Kosova za sprečavanje i kontrolu neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranje terorizma i finansijskih zločina 2019-2023* je dokument kojeg je Vlada Republike Kosovo sačinila uz pomoć partnera, ne koju se uključuju mere koje Vlada namerava da preduzme u periodu 2019-2023 protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskih zločina.

Ova strategija ima za cilj postizanje dva strateških ciljeva:

- Poboljšanje kvaliteta upravljanja u ekonomiji kroz identifikaciju, analizu, postupanje i praćenje borbe protiv neformalne ekonomije, pranja novca i finansiranja terorizma;
- Povećanje finansijskih izvora za javne usluge kao rezultat dodatnih poreskih prihoda i od oduzimanja ilegalne imovine

U sledećoj tabeli su identifikovane relevantne strateške dokumente i zakonski i podzakonski aktovi koji se odnose na pitanju koja tretira ovaj koncept-dokumenat. Takođe se preciziraju institucije odgovorne za sprovođenje ovih akata, kao i uloga i dužnosti institucija za sprovođenje zakona.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Dokument o politikama, zakon ili podzakonski akt	Veza sa politikom ili dokumentom planiranja putem interneta ili sa pravnim aktima u službenom glasniku	Državna institucija odgovorna za sprovođenje	Uloga i zadaci Institucije
ZAKONIK BR. 06/L-074 KRIVIČNI ZAKONIK REPUBLIKE KOSOVA	https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18413	Ministarstvo pravde Sudovi	Izrada zakonodavstva i nadzor sprovođenja Sprovođenje zakonodavstva: Kada oduzimanje imovine ili sredstava pribavljenih krivičnim delom nije moguće, sud naređuje počinitelju krivičnog dela da plati ekvivalentni iznos ili će sud oduzeti svaku imovinu okrivljenog koja je jednake vrednosti.
ZAKONIK BR. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2861	Ministarstvo pravde Sudovi	Izrada zakonodavstva i nadzor sprovođenja Sprovođenje zakonodavstva: Sudovi na osnovu ZKP između ostalog su razmotrili zahteve tužilaštva za određivanje privremene zaplene i odlučili o tim zahtevima, razmatraju zahteve za izdavanje privremenih mera za obezbeđivanje imovine i odlučuju o tim merama, ispituju zahteve za izdavanje zabrana prilaska, na kraju odlučuju o oduzimanju imovine, itd. Sprovođenje zakonodavstva: Između ostalog, državni tužilac u okviru ZKP-a odgovoran je za identifikaciju i otkrivanje nelegalne imovine, privremeno ograničavanje imovine, može izdati nalog za privremeno zamrzavanje imovine, odnosno zabranu prodaje, razmene vlasništva ili povlačenje sa računa bilo koje stvari za koju se sumnja da je korišćena prilikom krivičnog

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

		<p>Državni tužilac</p> <p>Kosovska policija</p>	<p>oduzimanje ilegalno stečene imovine od okrivljenog itd.</p> <p>Sprovođenje zakonodavstva: Državni tužilac je ovlašćen putem LKZKP-a da podnosi zahtev za verifikaciju imovine osuđenika, dokazuje da je imovina koja je predstavljena u zahtevu za verifikaciju imovine vlasništvo okrivljenog, da donese privremeni restriktivni nalog za zabranu bilo kog imenovanog lica radi obavljanja transakcija sa određenom imovinom, podnosi zahtev za konačni restriktivni nalog, može pokrenuti istragu o oduzimanju, može zatražiti nalog za obelodanjivanje podataka, može predložiti sudu nastavak krivičnog postupka i postupak oduzimanja itd.</p> <p>Sprovođenje zakonodavstva: Izvršava privremeni restriktivni nalog državnog tužioca, brine se o imovini i održava imovinu, itd.</p>
<p>AKON Br. 05/L-049 UPRAVLJANJU ZAPLENJENE I ODUZETE IMOVINE</p>	<p>https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12360</p>	<p>Ministarstvo pravde</p> <p>AUZOI</p>	<p>Izrada zakonodavstva i nadzor sprovođenja</p> <p>Sprovođenje zakonodavstva: AUZOI održava i upravlja zaplenjenom ili oduzetom imovinom u saradnji s tužilaštvom, sudom ili drugim nadležnim organima, izvršava sudski nalog za privremenu</p>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

			meru obezbeđenja imovine, vrši procenu vrednosti zaplenjene i oduzete imovine i utvrđuje način očuvanja ove imovine itd.
ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO MP BR. 5/2017 O NAČINU I OSTUPKU PRODAJE OKRETNE ZAPLENJENE MOVINE	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=15442	Ministarstvo pravde AUZOI	Sprovođenje zakonodavstva: Prema ovom Administrativnom uputstvu, AUZOI vodi registar sve imovine za koju se brine, registruje obaveštavanje o svim pitanjima koja su mu prijavljena, preuzima odgovornost za imovinu i prihvata imovinu, ažurira utvrđivanje vrednosti predmeta i neposredno uklanjanje pokvarljive robe, sprovodi poseban postupak prodaje imovine itd.
ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO MP/BR.04/2017 O NAČINU ODREĐIVANJA PROŠKOVA OČUVANJA I KLADIŠTENJA ZAPLENJENE I ODUZETE MOVINE	https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=15317	Ministarstvo pravde AUZOI	Izrada zakonodavstva i nadzor sprovođenja Sprovođenje zakonodavstva: Snosi troškove upravljanja zaplenjene imovine, pruža mere bezbednosti za zaplenjene stvari itd.
RAVILNIK ZA UTVRĐIVANJE I FUNKCIONALIZACIJU NACIONALNOG KOORDINATORA S NAMENOM POVEĆANJA EFIKASNOSTI U PONJENJU POČINIOCA KRIVIČNIH DELA, ZAPLENE I ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI U STEČENE KRIVIČNIM DELOM	http://www.kpk-rks.org/assets/cms/uploads/files/Rregulloret/2014/Nr.1511.2013-Uredba_o_uspostavljanju_i_funkcionisanju_nacionalnog_koordinatora.pdf	Nacionalni koordinator za borbu protiv privrednog kriminala	Sprovođenje zakonodavstva: Koordinacija aktivnosti za povećanje svesti o rizicima povezanim sa neuspehom i koristima uspeha u borbi protiv kriminala koji stvaraju materijalne koristi; nadgledanje stvaranja i sprovođenja akcionih planova; prikupljanje i analizu informacija o efikasnosti i efektivnosti subjekata koji su uključeni u borbu protiv kriminala koji stvaraju imovinsku korist i izveštavanje tih informacija

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

			<p>odgovarajućim vlastima; pružanje administrativne i funkcionalne podrške za postizanje ciljeva nacionalnih strategija za borbu protiv pranja novca, finansiranja terorizma i neformalne ekonomije; preporučivanje modifikacije nacionalnih strategija ili zakonodavstva u vezi sa pranjem novca ili povećanjem efikasnosti ili efektivnosti programa, itd.</p>
<p>AKON NR. 04 / L-050 O DEKLARACIJI, POREKLU I KONTROLI IMOVINE VISOKIH JAVNIH FUNKCIONERA KAO I DEKLARACIJI, POREKLU I KONTROLI POKLONA ZA OSTALE FUNKCIONERE</p> <p>izmenjen i dopunjen ZAKONOM BR. 04 / L-228 O IZMENI I DOPUNI ZAKONA BR. 04 / L-050</p>	<p>https://gzk.rks- gov.net/ActDetail.aspx? ActID=2767</p>	<p>ABPK</p>	<p>Sprovođenje zakonodavstva: Agencija nadgleda imovinu visokog javnog funkcionera na osnovu podataka koje je izneo visoki javni funkcioner, može zatražiti dostavljanje ovih informacija, može dozvoliti primanje poklona na osnovu zahteva, proveri evidenciju poklona, zahteva da se protiv prekršioca preduzimaju se disciplinske mere, vodi i održava registar, može proveriti tačnost izjava, zahteva pokretanje prekršajnog postupka, u slučajevima sumnje na krivično delo nakon obavljene istrage, podnosi krivično prijavu nadležnom tužilaštvu, itd.</p>
<p>NACIONALNA STRATEGIJA REPUBLIKE KOSOVA ZA PREČAVANJE I BORBU PROTIV NEFORMALNE EKONOMIJE, PRANJE NOVCA, FINANSIRANJE TERORIZMA I</p>	<p>https://mf.rks- gov.net/desk/inc/media /DBA6BCC4-B875-4A30- 9FDB-C144736597B2.pdf</p>	<p>Vlada Republike Kosova</p>	<p>Izrada strategije</p> <p>Sprovođenje zakonodavstva: Vlada preduzima mere protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskih kriminala.</p>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

KONOMSKIH ZLOČINA
019-2023

Slika 2: Relevantni pravni akti, zakoni i podzakonski akti

1.3 Glavni problem

U ovom se podpoglavlju govori o problemu kojeg ovaj Koncept-dokumenat cilja istovremeno i uzroke za koje se procenjuje da su uticali na stvaranje ili čak negovanje problema i efekte koji su se zaista dogodili i koji mogu da nastave kao rezultat utvrđenih uzroka. Pored donje tabele nalazi se stablo problema koja se sastoji od glavnog problema, njegovih uzroka i posledica. Iste su analizirane i u narativnom delu na sledeći način.

Slika 3: Stablo problema, uzroci i efekti

EFEKTI	1. Nemogućnost identifikacije imovine počinioca krivičnog dela
	2. Nezadovoljavajuće cifre za realizaciju oduzimanja imovine stečene krivičnim delima
	3. Motivacija kriminala
GLAVNI PROBLEM	Neefikasan sistem oduzimanja neopravdano stečene imovine
UZROCI	1. Nezadovoljavajuće cifre za realizaciju konfiskacija
	2. Nedostaci oduzimanja u skladu sa Krivičnim i Zakonikom o krivičnom postupku
	3. Nedostaci Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine
	4. Odugovlačenje sudskih postupaka
	5. Nepotpune optužnice i presude koje se odnose na oduzimanje imovine.
	6. Nedostatak specijalizacije sudija i tužilaca u oblasti oduzimanja
	7. Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera
	8. Ostalo: Neformalna ekonomija; Amnestija za licima sa jakim političkim vezama.

Od kritične analize kosovskog zakonodavstva o oduzimanju imovine za potrebe ovog koncepta dokumenta proizilašle su ozbiljne zabrinutosti u pogledu ne funkcionisanja, odnosno nedostatka efikasnosti sistema zaplene i oduzimanja ilegalno stečene imovine. Iako se na prvi pogled može stići utisak da je Kosovo postavila osnovu za pravedni

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

sistem oduzimanja kroz reviziju Krivičnog zakonika, Zakonika o krivičnom postupku i konačno, donošenjem Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine, u dodatnoj analizi produbljeno, ispada da u stvari, sistem oduzimanja u našoj zemlji suočava se sa preprekama i u pogledu sprovođenja zakona i u pogledu dobro definisanih i jasnih principa u vezi sa oduzimanjem imovine.

Do sada nije dokazano da je zakonodavna infrastruktura o oduzimanju imovine dovoljna za izgradnju uspešne državne agende u rešavanju ovog problema. I ne samo to, već na Kosovu danas postoji očigledan nedostatak suštinske rasprave o potrebi oduzimanja neopravdane imovine, posebno kada je reč o funkcionerima visokih javnih funkcija.

1.3.1 Uzroci

Dolje su navedeni neki od uzroka koji utiču na neefikasnost sistema oduzimanja imovine ilegalnog porekla na Kosovu.

1. **Konfuzija u vezi sa ukupnim duhom sistema:** Oduzimanje nelegalno stečene imovine na Kosovu regulisano je kroz tri zakonodavnih stuba: Krivičnog zakonika, Zakonika o krivičnom postupku i Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine. Iz diskusijama koje je održala radna grupa, istaknuto je da nije retkost da organima gonjenja nije jasno kada se primenjuje logika Krivičnog zakonika Republike Kosova i Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosova ili Zakona sa proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine. Ova konfuzija prisutna je posebno u pogledu povezivanja postupaka regulisanih Zakonom o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine sa onima predviđenim u Zakoniku o krivičnom postupku. To je zbog činjenice da je izrada zakona i njegovo stupanje na snagu trebalo da se izvrši paralelno sa novim Zakonikom o krivičnom postupku, koji se još uvek sastoji od samo jednog nacрта, tako da ne postoji potpuna harmonizacija i konzistentnost postojećeg Zakonika o postupku. Krivični i Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine. Naglašava se da je to glavni razlog zašto ni danas, godinu dana nakon stupanja na snagu ovog zakona, po njemu nije pokrenut niti jedan slučaj. Pored toga, činjenica da se trenutno kosovsko zakonodavstvo u oblasti oduzimanja u određenoj meri karakteriše nejedinstvenim jezikom (upotreba različitih terminologija koji se odnose na istu zakonsku instituciju - zapleni, „privremenu zaplenu“ i „privremenu oduzimanje“) još dalje doprinosi ovom problemu.
2. **Nedostaci oduzimanja u skladu sa Krivičnim zakonikom i Zakonikom o krivičnom postupku:** Tradicionalno krivično oduzimanje regulisano Krivičnim

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

zakonikom i Zakonikom o krivičnom postupku Republike Kosovo ne pruža organima za sprovođenje zakona potrebnim i efikasnim sredstvima da oduzmu zadovoljavajuć i procenat imovine stečene krivičnim delima i koja se koristi za izvršenje krivičnih dela. Nekoliko je razloga koji vode takvom zaključku. Krivični zakonik Republike Kosovo i Zakon o krivičnom postupku Republike Kosovo dozvoljavaju oduzimanje imovine samo uz izricanje presude. To znači da ako neko nije osuđen za krivično delo, njegova imovina ne može biti oduzeta čak ni u slučajevima kada postoje osnovane sumnje da nema legitimno poreklo. Takva situacija u praksi stvara mnoge poteškoće zbog činjenice da donošenje presude nije uvek moguće. Postoje slučajevi kada zbog nedostatka dokaza, propisivanja krivičnog dela, imuniteta počinioca, smrti, bolesti ili nestanka, krivični postupak ili uopšte ne može biti pokrenut, ili ne može rezultirati presudom. Shodno tome, u odsustvu ove presude, ne može se otvoriti osnova za razvoj postupka oduzimanja. Pored toga, prema Zakonu o krivičnom postupku, državni tužilac mora na sudu dokazati da su zgrada, nepokretna imovina, pokretna imovina ili imovina imovinska korist krivičnog dela pod istragom ili su korišćeni za izvršenje krivičnog dela pod istragom. Takva odlučnost, prema članovima radne grupe, stavlja težak teret na tužilaštvo zbog činjenice da je pravno vrlo teško dokazati uzročno-posledičnu vezu koja je potrebna da bi se dokazalo da je određeno krivično delo steklo imovinu. utvrdio ili da je predmetna imovina korišćena za izvršenje krivičnog dela. Dokazivanje povezanosti imovine sa krivičnim delom je posebno teško kada je reč o sofisticiranim kriminalnim grupama koje imaju ogromna sredstva i iskustva da sakriju tragove svojih krivičnih dela i bogatstvo stečeno kroz njih. Posledice takvog teretnog opterećenja vide se u malom broju finalnih napada.

- 3. Nedostaci Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine:** Od početka je važno napomenuti da je teško utvrditi nedostatke Zakona o pojačanim nadležnostima za oduzimanje imovine, imajući u vidu činjenicu da čak i nakon više od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona, nema ni identifikovan slučaj njegove primene u praksi. Istovremeno, ne postoji ek post procjena predmetnog zakona koja bi pokazala prednosti ili nedostatke zakona. To implicira da je osnovni problem u tom pogledu, više nego u konkretnim zakonodavnim nedostacima, u njegovoj primeni. Zapravo, treba primetiti da Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine u velikoj meri rešava nedostatke tradicionalne krivične konfiskacije u skladu sa Krivičnim zakonikom i Zakonikom o krivičnom postupku Republike Kosovo. To je zbog činjenice da ovaj zakon prevazilazi oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim delom i koja je koristila za izvršenje krivičnog dela, omogućujući tako oduzimanje bilo koje

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

imovine osuđenog, čije zakonito poreklo ne uspeva svedoče. Dakle, nekada težak teret za krivično gonjenje prebačen je na optuženog koji mora dokazati zakonito porijeklo svoje imovine. Međutim, uprkos olakšanju tereta dokazivanja ovog zakona, preovlađujuća zabrinutost ostaje zahtev za osudom kao *conditio sine qua non* za oduzimanje imovine. Kao što je gore razjašnjeno, put do dostizanja osude za izvršenje krivičnih djela je složen i zahtjev osude, bez izuzetka, kao neophodnog uslova za oduzimanje, negativno utiče na efikasnost sistema oduzimanja i u borbi protiv njega. uspešan zločin uopšte. Pored toga, postoje još dva pitanja koja nakon primene ovog zakona u praksi mogu biti problematična. Prvo, Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine dozvoljava samo oduzimanje imovine koju je okrivljeni stekao u roku od deset (10) godina pre dana kada je pokrenuta faza istrage krivičnih dela predviđenih zakonom, omogućavajući amnestiju. za imovinu stečenu čak jedan dan pre tog datuma. Međutim, imajući u vidu političke i društvene promene koje je Kosovo pretrpelo od sredine 1999. i 2000. godine, ne bi bilo pogrešno pretpostaviti da su postavljeni temelji za najveće nezakonito bogatstvo određenih kriminalnih grupa. za to vreme. Stoga, ograničenje od deset (10) godina koje ovaj zakon nameće može biti problematično u uspešnoj borbi protiv kriminala. Drugo, proširena konfiskacija prema Zakonu o proširenim ovlašćenjima za oduzimanje imovine može se primeniti samo na imovinu osoba osuđenih za krivična dela koja su po ovom zakonu označena brojevima taksu, što uključuje veliki broj teških krivičnih dela i ona koja imaju što je rezultiralo dobitkom od preko 10.000 evra. To znači da će se za druga krivična dela primenjivati principi tradicionalnog oduzimanja, prema kojima može biti oduzeta samo imovina koja je imovinska korist krivičnog dela ili ona koja se koristi za izvršenje krivičnog dela, a ne imovina koja tuženi to ne može opravdati. Dakle, iako su prednosti proširene konfiskacije nesporne, problem i dalje leži u ograničenom obimu.

4. **Odugovlačenje sudskih postupaka** je faktor koji je uticao i nastavlja da utiče na mali broj oduzimanja. Osim usmene deklaracije, do sada se nije dogodilo da sudovi tretiraju sa prioritetom slučajeve povezanih sa oduzimanjem. Stoga, kao posledica kašnjenja u postupku, može da dođe do zastarelosti krivičnog dela i krivičnog gonjenja, i kao posledica toga i gubitak mogućnosti oduzimanja. Takođe, odugovlačenje postupaka za duže vreme može imati za posledicu da oduzeta imovina ne samo da gubi vrednost, već postaje i teret za državu. Iako je tačno da prema Zakonu o upravljanju oduzetom i oduzetom imovinom, državni tužilac ili drugi nadležni organ može tražiti da sud donese odluku o prodaji imovine koja može izgubiti na vrednosti ili u slučaju da njeno skladištenje pređe njegova vrednost, ili kada troškovi skladištenja nisu proporcionalni vrednosti oduzete

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

imovine, u praksi postoji izrazito nerado sudova da dozvole takvu prodaju. Pored toga, postoje takvi slučajevi kada tužilaštvo pogrešno kvalifikuje imovinu optuženog kao dokaz, onemogućujući tako da dozvoli njegovu prodaju. Sve to ometa efikasnost oduzimanja imovine i pravilnu borbu protiv kriminala.

5. Nepotpune optužnice i presude koje se odnose na oduzimanje imovine:

Nezadovoljavajući kvalitet sastavljanja optužnica tužilaštva i presuda suda takođe značajno doprinosi malom broju konfiskacija. Što se tiče optužnica koje je sastavilo tužilaštvo, u praksi postoje dva glavna problema: ne uključivanje u optužnicu imovine koja može biti predmet konfiskacije i neopravdanje potrebe za oduzimanjem. Što se tiče prvog, ne uključivanje u optužnicu imovine koja može biti predmet oduzimanja protivi se nameri da se efikasno bori protiv kriminala. To je zbog činjenice da prema našem zakonodavstvu, sud može odrediti oduzimanje samo one imovine koja se u optužnici oporezuje. Što se tiče drugog, nije retkost da se tužioci dovoljno odlučuju o oduzimanju imovine samo u izreci optužnice, a da pri tome uopšte ne razrađuju osnovanu sumnju da je predmetna imovina rezultat krivičnog dela pod istragom, ili koji će se koristiti za izvršenje krivičnog dela. Podsetimo, iako je identifikacija imovine okrivljenog dovoljna kada je reč o produženom oduzimanju, takva stvar nije dovoljna za tradicionalno krivično oduzimanje prema Zakonu o krivičnom postupku Republike Kosovo. Konačno, nedostatak opravdanja za oduzimanje takođe je nedostatak suda u izradi presuda. U većini slučajeva, sudije u presudama, i kada je oduzeta, i kada je oduzimanje odbijena, minimalno razrađuju razloge koji su doveli do njenog oduzimanja ili odbacivanja, uprkos činjenici da prema Zakonu o krivičnom postupku moraju da opravdaju oduzimanje bilo koje imovine osim a. odvojeno. Nepostojanje takvog obrazloženja ima implikacije na žalbu na drugostepenu presudu.

6. Nedostatak specijalizacije sudija i tužilaca u oblasti oduzimanja:

Koren niza problema povezanih sa neefikasnošću kosovskog sistema ilegalne konfiskacije imovine može se naći u nedostatku specijalizovanih sudija i tužilaca na polju oduzimanja imovine. Do sada, ni Sudski savet Kosova, ni Tužilački savet Kosova nemaju specijalizovane sudije i tužioce koji se posebno bave slučajevima zaplene i koji se stalno obučavaju u ovoj oblasti. Iako su poslednjih godina lokalni instituti i međunarodni partneri pružali niz obuka za povećanje profesionalnih kapaciteta u borbi protiv organizovanog kriminala, korupcije i, prema tome, oduzimanja imovine, učestvovanje sudija i tužilaca u ovim treninzima nije bilo dosledan. Izbor sudija i tužilaca koji su prisustvovali ovim treninzima izvršen je na uobičajen način i nije zasnovan na bilo kakvim određenim kriterijumima, umesto odabira određenog

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

broja sudija i tužilaca koji bi redovno pratili ove obuke. i koji bi zatim bili optuženi za slučajevne oduzimanja imovine uzimajući u obzir njihovu specijalizaciju.

- 7. Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera:** Oduzimanje je veoma složeno pitanje, kako u pogledu dinamike tako i trajanja. Iz tog razloga, da bi se obezbedilo pravilno funkcionisanje oduzimanja uopšte, mora postojati odgovarajuća koordinacija između organa za sprovođenje zakona. Ovu međuinstitucionalnu koordinaciju trebalo bi pojačati u fazi istrage i preliminarnog postupka kada je državni tužilac trebalo da pojača saradnju sa specijalizovanim državnim telima kao što su NJIF, Carina Kosova, PAK i AKK kako bi opravdao optužnicu što je moguće jače. . Takođe, koordinacija bi trebalo da se nastavi i nakon zaplene imovine, ovde posebno između tužilaštva, Agencije za upravljanje oduzetom i oduzetom imovinom i donekle sudom, kako bi se preduzele preventivne mere da se ne izgubi vrednost oduzeta imovina. Razgovori sa članovima radne grupe pokazali su nedostatak takve međuinstitucionalne koordinacije između relevantnih aktera, što se ogleda u nedostatku pravilnog funkcionisanja sistema konfiskacija u zemlji.
- 8. Ostalo:** Takođe su utvrđeni uzroci socijalne i ekonomske prirode koji dovode do nezadovoljavajućeg funkcionisanja oduzimanja neopravdano stečene imovine. Iako se ovi uzroci teško mogu rešiti predloženim opcijama ovog koncept-dokumenta, zbog njihove višedimenzionalne važnosti, one se ne mogu zanemariti. Ovde se govori o:

Neformalna privreda: predstavlja ključni razlog za poteškoće u dokazivanju vlasništva nad imovinom za koju se pretpostavlja da je povezana sa krivičnim delom. Zbog neformalnosti u vezi s nasleđenom imovinom, kupoprodajnim ugovorima i doznakama iz dijaspore, dokazivanje porekla imovine teško je organima gonjenja kada je reč o tradicionalnom krivičnom oduzimanju, kao i za otkrivenog kada je reč o oduzimanju proširena.

Oklevanje za krivično gonjenje prema licima sa jakim političkim vezama: Brojni analitički izveštaji koje su izrađeni od organizacijama civilnog društva u zemlji otkrili su da je državni tužilac ignorisao slučajeve koji spadaju u opseg teških krivičnih dela gde je mogućnost zaplene i oduzimanja imovine stečene krivičnim delom je ogromna. Ovi izveštaji naglašavaju da državni tužilac, tokom ciljanja ozbiljnih slučajeva, amnestira osobe koje potiču iz politike ili imaju jake političke veze uprkos ozbiljnoj prirodi krivičnih dela za koja su optuženi.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

1.4 Efekti

U kontekstu gore navedenog, uzroci glavnog problema uticali su na pojavu dva negativnih efekata u vezi sa oduzimanjem neopravdano stečene imovine, identifikovanih na sledeći način: nezadovoljavajući podaci o zaplenu i motivacija za krivična dela.

Konfuzija u pogledu opšteg duha sistema konfiskacije u zemlji, nedostaci zakonodavnog stupa za konfiskaciju, nedostatak međuinstitucionalne koordinacije, nedostatak specijalizacije sudija i tužilaca u oblasti konfiskacije, loše obrazloženje optužnica i presuda u vezi sa oduzimanjem, odugovlačenje parnica, neformalna ekonomija i nespornost da se procesuiraju ljudi sa jakim političkim vezama direktno utiču na neefikasnost sistema konfiskacije u zemlji, što je rezultiralo malim brojem konačnih oduzimanja. Isti problemi istovremeno onemogućavaju uspešnu borbu protiv kriminala u zemlji, čime se motivišu potencijalni počinioci za dalje generiranje materijalnih dobara svojim nezakonitim aktivnostima, s obzirom na verovatnoću konfiskacije, s obzirom na ukorenjene probleme trenutnog sistema oduzimanja, mala su, pa država ne sprečava i sprečava funkcionisanje kriminalnih grupa, ali i pojedinih počilaca i kao rezultat produbljuje gubitak poverenja građana u pravosudne institucije.

1.4 Zainteresovane strane zasnovane na definiciju problema

U dole navedenoj tabeli su navedene identifikovane zainteresovane stranke. Takođe je prikazano da li su one pogođene uzrocima, efektima ili oboje. Pored toga, poslednja kolona u rezimeu pojašnjava kako su one povezane sa uzrocima ili potencijalnim efektima.

Slika 4: Odražavanje zainteresovanih strana u vezi sa definisanjem problema

<i>Ime zainteresovane strane</i>	<i>Uzrok (uzroci) i/ili efekat (efekti) sa kojima je stranka povezana</i>	<i>Način na koji je stranka povezana sa tim uzrocima ili efektima</i>
Ministarstvo pravde	1. Konfuzija u pogledu sveukupnog duha sistema; 2. Nedostaci oduzimanja u skladu sa Krivičnim i Zakonikom o krivičnom postupku; 3. Nedostaci Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine.	Donositelj politike za oduzimanje neopravdano stečene imovine.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Sudski savet Kosova	1.Odugovlačenje sudskih postupaka 2. nepotpune optužnice i presude koje se odnose na oduzimanje imovine	On je sprovodilac pravde u zemlji. Sprovodi politike izrađene u okviru ustavnih i zakonskih nadležnosti.
Tužilački savet Kosova	1.Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera; 2. nepotpune optužnice i presude koje se odnose na oduzimanje imovine; 3. Odugovlačenje sudskih postupaka; 4. Oklevanje za krivično gonjenje prema licima sa jakim političkim vezama;	Odlučuje o organizaciji, upravljanju, administraciji i nadzoru funkcionisanja tužilaštva. Sprovodi politike dizajnirane u okviru ustavnih i zakonskih nadležnosti.
Državni tužilac	1. nepotpune optužnice i presude koje se odnose na oduzimanje imovine; 2. Odugovlačenje sudskih postupaka; 4. Oklevanje za krivično gonjenje prema licima sa jakim političkim vezama; 5. Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera; 6. nedostaci Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine; 7. nedostaci konfiskacije prema Krivičnom	Institucija za sprovođenje zakona o oduzimanju imovine. Nadležna je i odgovorna za krivično gonjenje lica optuženih za izvršenje krivičnih dela i drugih krivičnih dela koja su propisana zakonom.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	zakoniku i Zakoniku o krivičnom postupku.	
Kosova policija - Departman za istrage	1.Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera	Departman za istrage u okviru kosovske policije doprinosi sprečavanju kriminala, otkrivanju i istrazi počinilaca krivičnih dela.
Akademija pravde	Nedostatak specijalizacije sudija i tužilaca u oblasti konfiskacije	Odgovorna za podizanje profesionalizma sudija, tužilaca i pomoćnog osoblja. Razvija specifičnu obuku u skladu sa potrebama politike.
AUZOI	1. Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera; 2.Nedostatak sveobuhvatne baze podataka o slučajevima zaplene i oduzimanja i vrednosti oduzete imovine.	Upravlja zaplenjenom i oduzetom imovinom koja je korišćena ili stečena krivičnom delom. Vodi evidenciju o imovini koju upravlja i o sudskim odlukama na kojima je odlučeno za zaplenjenu i oduzetu imovinu.
Agencija za borbu protiv korupcije	1.Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera.	Nezavisni i specijalizovani organ za sprovođenje državnih politika za suzbijanje i sprečavanje korupcije na Kosovu. Nadgleda imovinu visokih javnih zvaničnika i drugih lica.
Carina Republike Kosova	1. Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera.	Odgovoran za sprovođenje carinskog zakonodavstva. Ima sposobnost da doprinese otkrivanju ozbiljnih prevara, krijumčarenja i organizovanog kriminala.
Poreska uprava Kosova	1.Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera.	Izvršna vlast, koja funkcioniše sa potpunom operacionalom autonomijom sa zadatkom da upravlja bilo kojom vrstom poreza u Republici Kosovo. Ima sposobnost da doprinese otkrivanju ozbiljnih prevara u zemlji i za neopravdanu imovinu.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Finansijska obaveštajna jedinica Republike Kosova	1. Nedostatak koordinacije između relevantnih aktera.	Nezavisna centralna nacionalna institucija odgovorna za istraživanje, nabavku, analizu i distribuciju nadležnom organu i objavljivanje informacija o potencijalnom pranju novca i finansiranju terorizma. Ima sposobnost da doprinese sprečavanju pranja novca, povezanih krivičnih dela i borbi protiv finansiranja terorizma.
---	---	---

Poglavlje 2: Ciljevi

Ciljevi koji su adresirani ovim Koncept-dokumentom definisani su u Vladinom programu Republike Kosova 2020-2023, ali su takođe posebno specificirani za potrebe ovog Koncept-dokumenta, kako sledi.

Slika 5.: Relevantni ciljevi vlade

Relevantni ciljevi	Naziv odgovarajućeg planirajućeg dokumenta
<i>Strateški cilj 2, vladavina zakona</i>	Program Vlade Republike Kosova 2020-2023
<i>Specifični cilj: Jačanje borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije</i>	Ovaj cilj je specificiran za potrebe ovog koncept-dokumenta.

Poglavlje 3: Opcije

Ovaj koncept dokumenat tretirao je sve opcije sa kojim se može nastaviti u oblasti oduzimanja neopravdano stečene imovine. Kao što je gore pomenuto, ovo je urađeno sa namerom da proizvod koji nastaje iz ovog koncept dokumenta bio što bliži savremenim međunarodnim standardima u ovoj oblasti a samim tim i poboljšati situaciju u zemlji.

Stoga, koncept dokumenat tretira tri glavne opcije: opcija status kvo (bez ikakvih promena) prema kojoj će trenutna situacija i kao posledica poteškoća predstavljene u praksi nastaviti se i dalje da postoje; opcija *poboljšanja primene postojećeg pravnog okvira bez zakonodavnih izmena*, opcija koja iako sa potencijalom da rešava neke od problema koji su identifikovani u ovom konceptu dokumentu, nema mogućnosti da pruži novu pravnu osnovu na kojoj će se dozvoliti oduzimanje imovine i u odsustvu osuđujuće presude; i

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

na kraju opcija sa zakonodavnim izmenama koja predviđa izradu novog zakona o oduzimanju neopravdano stečene imovine putem koje se namerava da se uvede u primenu oduzimanje sa civilnom osnovom.

3.1: Opcija status kvo (bez ikakvih promena)

Prva opcija status kvo (bez ikakvih promena) predviđa nastavak trenutne situacije u oblasti oduzimanja imovine. Prema ovoj opciji, oduzimanje stečene imovine sa ilegalnim poreklom i dalje će se vršiti prema tri postojeća zakonodavna stuba, a to su Krivični zakonik Republike Kosova, Zakon o krivičnom postupku Republike Kosova i Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine. To znači da će problemi koji su do sada već postojali u vezi s tim, najverovatnije da će i dalje ostati isti ili će se u najgorem slučaju pojačati iz više razloga.

Prvo, kad se odabere ova opcija, prednost organa gonjenja prema tradicionalnom krivičnom oduzimanju i dalje će biti preovlađujuća, pa će ključni element za oduzimanje ilegalne imovine i dalje biti presuda o kazni. Ovo je uprkos činjenici da je dosadašnje iskustvo pokazalo da oduzimanje ovog oblika oduzimanja imovine samo krivičnim postupkom ne donosi željene rezultate.

Izveštaj o aktivnostima i preporukama Nacionalnog koordinatora za borbu protiv privrednog kriminala za 2019. godinu pokazuje da je broj konačnih oduzimanja na osnovu ovih krivičnih normi vrlo mali. Dok smo u 2019. godini imali zamrzavanje ili zaplenu imovine u iznosu od oko 8.800,00,00, vrednost oduzete imovine u istoj godini je zaokružena na 1,000,000.00 € i to iz jednog slučaja uspešnog oduzimanja.

Da trenutno stanje u oblasti oduzimanja imovine nelegitimnog porekla nije zadovoljavajuće, je naglašeno i u Izveštaju Evropske komisije za zemlju 2019. godine. U ovom izveštaju, Evropska komisija je naglasila da je Kosova postigla vrlo mali napredak u oblasti konačne konfiskacije imovine i da ista mora da preduzme mere kako bi se rigorozno uverilo da nema političkog uplitanja sa operativnim aktivnostima agencija za sprovođenje zakona i tužilaštva. Ako bi se izabrala opcija status kvo, preporuke koje je Evropska komisija dala u okviru Izveštaja o zemlji 2019. neće biti adresirane, stagnirajući tako proces integracije Kosova u Evropsku uniju.

Drugo, savremeni standardi u oblasti oduzimanja imovine zahtevaju uspostavljanje podsticajnih pokazatelja ili određenih indicija koje opravdavaju pokretanje procesa konfiskacije i u odsustvu osuđujuće presude. S tim u vezi, nisu retki slučajevi kada životni stil određenih osoba ne odgovara sa deklarisanim prihodima i iako postoji sumnja da je neopravdana imovina ovih osoba povezana sa krivičnim delima, izuzetno je teško dokazati

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

tako nešto. Stoga, ako se zadrži status kvo, odnosno ako se sistem konfiskacije na Kosovu i dalje se zasniva samo na krivičnom postupku, onda nijedan podsticajni indikatori ili indikacija ne može da se uzima kao stvarna sve dok njihovi nosioci nisu unapred osuđeni za krivično delo. Kao rezultat toga, uz očuvanje statusa kvoa, sistem oduzimanja u zemlju neće biti u skladu sa savremenim međunarodnim standardima. Postojeći pravni okvir onemogućava oduzimanje imovine osoba koja nisu osuđena.

Na kraju, drugi problem je nedostatak specijalizovanih tužilaca i sudija koji se bave slučajevima konfiskacije i nedostatak obuke koja im se pruža u ovoj oblasti. U skladu sa zakonodavstvom na snazi, zahtev za verifikaciju imovine osuđenog lica sa počinjenim krivičnim delom podnosi državni tužilac, a isti se ispituje od suda koji je doneo presudu. Iako je rad državnog tužioca donekle specijalizovana uzimajući u obzir saradnju ove organizacije s JFI i APK, zabrinutost je relevantnija posebno u slučaju sudija koji sude predmete različitih vrsta bez ikakve posebne specijalizacije. Izbor ove opcije neće adresirati ovaj problem.

3.2: Opcija poboljšanja primene postojećeg zakonskog okvira bez zakonodavnih izmena

Druga opcija razmatra mogućnost poboljšanja primene postojećeg zakonskog okvira bez konkretnih zakonodavnih izmena. Ova opcija, slično sa prvom opcijom, zadržala bi Krivični zakonik Republike Kosova, Zakon o krivičnom postupku Republike Kosova i Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine kao osnovne stubove sistema konfiskacije u zemlji, mada sa nekim sistematskim promenama koje imaju za cilj da poboljšaju njihovu primenu.

Kao što je gore pomenuto u okviru poglavlja o glavnom problemu, tri zakonodavna stuba koja regulišu pitanje oduzimanja imovine na Kosovu nisu dobro usaglašena, izazivajući konfuziju u vezi sa opštim duhom sistema. Kao rezultat toga, često je nejasno kada bi trebalo koristiti logiku Krivičnog zakonika Kosova, Zakonika o krivičnom postupku ili Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine. Štaviše, činjenica da još uvek postoji samo jedan slučaj primene Zakona o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine dodatno pojačava argument da organima gonjenja nije jasno kada treba da se sprovede ovaj akt i koje promene donese ovaj poslednji baze konfiskacije, već uspostavljenim sa Krivičnim zakonikom i Zakonikom o krivičnom postupku Republike Kosova. U međuvremenu, što se tiče sudova, ne može se proceniti kako oni stoje sa razumevanjem u vezi sa primenom ZPNOI, uzimajući u obzir da do danas je podnesen samo jedan zahtev sudu za postupak u skladu sa ovim zakonom.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Opcija za poboljšanje primene postojećeg zakonskog okvira bez zakonodavnih izmena ima za cilj da se ovaj problem reši kroz pružanje posebne obuke kao za tužioce tako i za sudije u oblasti oduzimanja imovine. Fokus obuke, prema ovoj opciji, biće orijentisan naročito prema sudijama, jer su oni manje učestvovali u obuci i sastancima u smislu zakonodavstva o oduzimanju imovine.

Kroz operaciju o kojoj je reč, ona ima za cilj da obezbedi doslednu obuku sudija i tužilaca kako bi se one sudije i tužioci koji su specijalizovani za rešavanje predmeta oduzimanja, umesto da specijalizuje grupu sudija i tužilaca, a zatim da zaduži drugu grupu sa postupcima oduzimanja. Tako da putem povećanja profesionalnih kapaciteta organa koji se bave oduzimanjem imovine, ova opcija ima krajnji cilj da poboljša celokupnu primenu zakonskog okvira u zemlji. Takođe putem ove politike može se fokusirati na podizanje nivoa koordinacije i saradnje između institucija za sprovođenje kroz radionice, zajedničke konferencije, diskusije između svih strana ili drugih sredstva za sprovođenje koji bi doprineli ovom cilju.

Opcija poboljšanja primene postojećeg zakonskog okvira bez zakonodavnih izmena ima za cilj i regrutiranje stručnih saradnika specijalizovanih u oblasti oduzimanja nezakonito stečene imovine. Međutim, s obzirom na to da obaveza regrutiranja stručnih saradnika postoji već neko vreme i nije realizovana, šanse da se to sada realizuje ne izgledaju obećavajuće.

Uprkos ovim, vredi napomenuti da može ova opcija, uprkos nekim pozitivnim efektima koje ih može doneti, i dalje može nastaviti da ne adresira dve glavne mane sistema. Prvo, uprkos poboljšanju primene postojećeg zakonskog okvira, ova opcija neće otvoriti put za realizaciju oduzimanja sa civilnom bazom. To zbog činjenice da ni Krivični zakonik i Zakon o krivičnom postupku Republike Kosova niti Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine ne omogućavaju oduzimanje imovine putem građanskog postupka. Drugo, putem ove opcije teret dokazivanja i dalje ostati na tužilaštvu, koja, kao što je gore navedeno, nije uvek u mogućnosti da poveže imovinu sa krivičnim delima. Štaviše, standard dokazivanja biće i dalje prilično visok imajući u vidu da naše zakonodavstvo predviđa preduslov, mutandis, za „osnovanu sumnju“ ili „razumnu sumnju“ za preduzimanje radnji tokom postupka oduzimanja imovine.

Stoga, kao zaključak može se reći da opcija poboljšanja primene postojećeg zakonskog okvira bez zakonodavnih izmena može rezultirati kao nedovoljna za poboljšanje trenutne situacije u zemlji i eliminisanje glavnih problema koji su prethodno identifikovani. To zbog činjenice da su ovi problemi, više nego nepravilnom primenom Krivičnog zakonika Republike Kosova, Zakona o krivičnom postupku Republike Kosova i Zakona o

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine, povezani su sa zakonskim nedostacima ovih akata u oblasti dozvoljavanja oduzimanja i u odsustvu osuđujuće presude.

3.3 Opcija usvajanja novog zakona koja omogućava realizaciju oduzimanja neopravdano stečene imovine i u odsustvu osuđujuće presude

Treća opcija ispita mogućnost zakonskih izmena usvajanjem novog zakona koji predviđa oduzimanje neopravdano stečene imovine u građanskom postupku. To bi se učinilo pored predstavljanja nižeg standarda dokazivanja što se tiče oduzimanja imovine bez osude.

Od samog početka vredi napomenuti da, kad bi se adaptirala treća opcija i procesuirala sa usvajanjem novog zakona koji omogućava oduzimanje neopravdano stečene imovine u odsustvu osuđujuće presude, Kosovo neće biti prva država, niti u regionu a kamoli u Evropi koja preduzme takvu akciju. S druge strane, što se dilema tiče da li treba da se ukine ZPNOI sa usvajanjem zakona u pitanju, naglašava se da će ova dva zakona delovati odvojeno i paralelno jedan sa drugim. To je zato što će civilna konfiskacija poslužiti kao krajnje sredstvo i u principu neće odgovarati primatu tradicionalne krivične konfiskacije.

Iz istraživanja sprovedenog za potrebe ovog koncept dokumenta pronađena su dva modela civilnog oduzimanja, iz kojih Kosova može da dobije inspiraciju tokom izrade zakona o oduzimanju neopravdano stečene imovine.

Prvi model civilnog oduzimanja cilja imovinu nezakonitog porekla, model koji je u pravnom žargonu poznat kao oduzimanje *in rem*. Prema ovom modelu, u slučajevima kada tužilac ili drugi ovlašćeni organi imaju osnovane sumnje da je imovina određenih osoba stečena nezakonitom aktivnošću, oni mogu podneti zahtev za oduzimanje imovine čak i u slučajevima kada protiv takvih osoba ne postoji osuđujuća presuda. Dakle, prema ovom modelu dozvoljava se oduzimanje imovine nezakonitog porekla, iako nije unapred dokazano da je počinjeno krivično delo putem kojeg je stečena imovina na pitanju. Oblast aktivnosti ovog modela se prostire na sve građane, bez ograničenja u određenim kategorijama.

Drugi model civilnog oduzimanja čini poređenje trenutne imovine određenih osoba sa deklarisanim prihodima kako bi se identifikovala razlika između njih. I za ovaj model oduzimanja, dokaz da je neopravdana imovina stečena izvršenjem krivičnog dela nije neophodan da bi se otvarao put civilnom oduzimanju.

U narednom delu, koncept dokumentat će dati primere država koje su usvojile dotične modele.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Prvi model oduzimanja, ili onaj *in rem*, prihvatili su ga veliki broj zemalja u Evropi. Irska se smatra jednom od najuspešnijih priča u tom pogledu. Od priznanja civilnog oduzimanja u leto 1996. godine, Irska država je preuzela vodeću ulogu u oduzimanju nezakonite imovine u odsustvo osuđujuće presude. Civilno oduzimanje u Irskoj regulisana je putem akata o prihodima od kriminala (Proceeds of Crime Act). Ovaj akat obuhvata svu onu imovinu koja je na ovaj ili onaj način povezana sa kriminalnim ponašanjem određenih osoba. Postupak predviđen putem ovog pravnog akata funkcioniše izvan konvencionalnog krivično-pravnog sistema. To znači da kroz njega ne traži se da osoba bude osuđena za krivično delo kako bi se pokrenuo postupak za oduzimanje imovine. U stvari, ne samo da nije neophodna osuđujuća presuda, već ni pokretanje krivičnog postupka nije neophodna. Drugim rečima, akat o prihodima od kriminala u potpunosti deluje u civilnoj sferi

Prema ovom zakonskom aktu, sud na zahtev ovlašćenih službenika može prvo da naredi zaplenu, a zatim i konačno oduzimanje imovine ako se ispune tri uslova: sumnja se da je imovina stečena krivičnim delom, sumnja se da je imovina na ovaj ili onaj način povezana sa imovinom stečenom krivičnim delom, a vrednost te imovine nije manja od pet hiljada funti. Budući da je postupak u pitanju u suštini je građanske prirode, i standard dokazivanja je takav. Nakon što je sud odobrio zahtev ovlašćenih službenika za zaplenu imovinu, teret dokazivanja prebacuje se na osumnjičenog koji mora potom da dokaže da njegova imovina ima legitimno poreklo. Ako osumnjičeni ne uspe da učini to, onda će njegova imovina na kraju biti oduzeta, a ista će se preneti u državnu imovinu.

Slično Irskoj, i Velika Britanija takođe priznaje civilno oduzimanje za neopravdano stečenu imovinu. *Peti deo* Akata o prihodima od kriminala iz 2002. godine predstavlja pravnu osnovu za civilno oduzimanje, koja pokriva takozvanu „nadoknadivu imovinu“ i „gotovinu“. ‘Nadoknadiva imovina’ u smislu ovog akata pokriva sve direktne prihode od kriminala, bez obzira da li su one konvertirane ili ne. Važno je napomenuti da je definicija imovine u svrhu civilnog oduzimanja namerno široka i uključuje (a) novac; (b) sve oblike imovine, stvarne ili lične, nasleđene ili pokretne; i (c) stvari na delu i druga nematerijalna ili nepipljiva imovina. ‘Gotovina’ sa druge strane obuhvata ne samo novčanice i kovanice, već i čekove.

Model civilnog oduzimanja koji se primenjuje u Velikoj Britaniji karakterišu se sa dve suštinske karakteristike: prvo, model *in rem* targetira imovinu za koju se veruje da je produkt kriminala, a ne na osobu koja može uopšte da se ne istražuje; i drugo, budući da ovaj model oduzimanja ima civilnu osnovu, onda je standard dokaza isti kao u

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

parničnom postupku - „*ravnoteža verovatnoća*“, a ne standard „*van razumne sumnje*“ koji se primenjuje u krivičnom postupku.

Ukratko, postupak civilnog oduzimanja u Velikoj Britaniji može se pokrenuti od jednog od organa ovlašćenih Aktom o prihodima od kriminala (Tužilaštvo, Kancelarija za ozbiljne prevare i Agencija za teška krivična dela) koji može podneti zahtev pred Vrhovnim sudom za oduzimanje „nadoknadive imovine“ ili „gotovine“ kada se sumnja da one da imaju ilegalno poreklo.

Teret dokazivanja da je imovina na pitanju zaista stečena nezakonitom aktivnošću ne prebacuje se na osumnjičenog, jer kao što je gore navedeno, postupak civilnog oduzimanja targetira imovinu nezakonitog porekla, a ne lice. Ipak, standard dokaza nije „van razumne sumnje“ kako se primenjuje u krivičnom postupku, ali je standard „ravnoteže verovatnoće“. To znači da svi ovlašćeni organi moraju da tvrde da je više moguć nego ne da je imovina nezakonitog porekla, tako da Vrhovni sud može da odobri njihov zahtev za oduzimanje.

Dalje, pored Irske i Velike Britanije, i Slovenija adaptira prvi model civilnog oduzimanja. U stvari, slučaj Slovenije je relevantan za Kosovo s obzirom na slične izazove u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije u zemlji. Civilno oduzimanje u Sloveniji regulisana je Zakonom o oduzimanju imovine nezakonitog porekla. Stupanjem na snagu ovog zakona u 2011. godini, Slovenija je postavila kao cilj sprečavanje profita i upotrebu imovine nezakonitog porekla oduzimanjem imovine nezakonitog porekla direktno od vlasnika ovih imovina ili prilikom njenog prenosa, oduzimanjem imovine stečenom besplatno ili uz naknadu koja ne odgovara trenutnoj vrednosti imovine ili oduzimanjem

Oduzimanje takve imovine sa nezakonitim poreklom u Sloveniji ne zavisi od postojanja osuđujuće presude i primenjiva se na brojna krivična dela definisana dotičnim zakonom.

Postupak civilnog oduzimanja u Sloveniji počinje civilnom finansijskom istragom koju vodi tužilaštvo. U ovoj fazi, teret dokazivanja da je ciljane imovina nezakonitog porekla je na tužilaštvu. Ako je ovo drugo u toku finansijske istrage utvrdi razlike između prijavljenih prihoda i ukupnog bogatstva, pretpostavlja se da je imovina u pitanju je stečena nezakonitim aktivnostima. U ovom slučaju, teret dokazivanja prebacuje se na osumnjičenog koji ima mogućnost da poništi pretpostavku nezakonitog porekla njegove imovine, dokazujući da je imovina na pitanju legalno stečena. Ako ne uspe da to učini, nadležni sud naređuje oduzimanje imovine.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Slično tome, iako sa ograničenom obimu, takođe je Nemačka. Nemačka u slučajevima organizovanog kriminala i terorizma dozvoljava oduzimanje imovine čak i bez osuđujuće presude ako osumnjičeni ne dokaže da je njegova imovina legalnog porekla. Dakle, u slučajevima korupcije i terorizma, teret dokaza se prenosi na osumnjičene.

I konačno, ali ne najmanje bitno, jedan od najpopularnijih modela civilnog oduzimanja u Evropi je italijanski model. Civilno oduzimanje u Italiji ima tri osnovne karakteristike. Prvo, ovaj model predviđa oduzimanje imovine za koju se sumnja da je stečena nezakonitom aktivnošću u koja predstavlja rizik za društvo. Drugo, tužilac nije dužan da dokazuje da je ciljano imovina zapravo derivat određene nezakonite aktivnosti. Dovoljno je za tužioca da dokaže samo postojanje razlike između imovine u pitanju i prijavljenih prihoda osumnjičenog. Nakon što je tužilac uspeo da dokaže takvu razliku, stvara se pretpostavka da targetirana imovina ima nezakonito poreklo i da prema tome teret dokaza se prebacuje na osumnjičenog. Ako ovaj poslednji ne uspe da opravdava zakonito poreklo svoje imovine, oduzeca mu se imovina, mada izvršenje bilo kakvog krivičnog dela nije potvrđeno i veza imovine sa takvim krivičnim delom nije uspostavljena.

Nema sumnje da se svaki od gore tretiranih modela oduzimanja razlikuje od drugog zbog posebnog pravnog i institucionalnog okvira koji ima svaka država. Štaviše, još je nespornija činjenica da samo zato što je model oduzimanja pokazao se uspešan u gore navedenim zemljama, ne garantuje njegovu uspešnu primenu na Kosovu.

Međutim, postoje neki elementi civilnog oduzimanja *in rem*, koji, pošto su se pokazali uspešni u gore pomenutim državama, imaju potencijal da budu uspešni i na Kosovu.

Međutim, pored pozitivnih plodova koje ovaj model može proizvesti, vredi spomenuti i oklevanja koja radna grupa ima za ovaj poslednji. Prema Nacionalnom koordinatoru za borbu protiv ekonomskog kriminala, činjenica da ovaj model traži da se verifikuje da je bogatstvo stečeno nezakonitim aktivnostima može biti dosta problematičan za našu zemlju. Prema njegovim rečima, pojam nezakonitih i kriminalnih aktivnosti često izaziva konfuziju među sudijama i tužiocima. Na primer, u krivičnom delu pranja novca ima tužioca i sudija koji smatraju da ovo krivično delo treba goniti samo ako se sledi uz drugo osnovno krivično delo ili povezano krivično delo. Pored njih, postoji još jedna kategorija sudija i tužilaca koji ne smatraju neophodnim postojanje međusobno povezanog krivičnog dela za pokretanje krivičnog postupka. Zbog toga bi u praksi bilo izuzetno teško sprovesti zakon koji zahteva verifikaciju kriminalnih aktivnosti kada sudije i tužiocima imaju poteškoća u potpunom razumevanju pojama u pitanju.

S tim u vezi, ako se Kosova odluči da usvoji ovaj model, onda, novi zakon o oduzimanju neopravdano stečene imovine koji bi projektovao najbolje prakse gore navedenih država,

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

bi se primenjivao na sve građane Republike Kosova. Novim zakonom bi se poboljšalo celokupno funkcionisanje pravnog instituta oduzimanja neopravdane imovine, obezbeđujući, između ostalog:

- Uslovi za dokazivanje imovine na osnovu sledećih pokazatelja:
 - i. osumnjičeni je izmislio imovinu na osnovu bilo koje aktivnosti koja predstavlja okolnost u suprotnosti sa zakonodavstvom na snazi;
 - ii. osumnjičeni je preneo svu svoju imovinu ili njen deo trećim licima bez obeštećenja ili sa obeštećenjem koje nije ekvivalentno vrednosti prebačene imovine;
 - iii. legitimni prihodi osumnjičenog bili su nedovoljni da bi omogućili kupovinu imovine;
 - iv. iz aktivnosti koju osumnjičeni vrši rezultira mogućnost izvršenja krivičnog dela koja se povezuje sa motivom materijalne koristi;

- Imovina koja može biti predmet razmatranja, pored koje osumnjičeni ima pravo vlasništva, uključuje i imovinu koja se koristi. Pretpostavlja se da je osumnjičeni vlasnik imovine koja se koristi ako redovno plaća troškove održavanja, obnove ili komunalnih računa, čak i u slučajevima kada je ova imovina sakrivena putem korporacija i drugih lica.

- Pet faza procesa oduzimanja kao što su navedene u radnom dokumentu Evropske komisije za 2012¹². godinu:
 - i. Identifikacija - kroz finansijske istrage koje pomažu u utvrđivanju imovine koja je potencijalno ilegalnog porekla;
 - ii. Sačuvanje - zamrzavanje ili zaplena imovine (zahtev, pravni lekovi i sudski nalog);
 - iii. Oduzimanje - konačno oduzimanje kroz sudske odluke;
 - iv. Izvršenje - izvršenje naloga (procesirano za zakonito prenošenje imovine vlastima);
 - v. Preraspodela - ko i kako upravljaju imovinom; slučajevi kada se imovina čuva i kada bi je trebalo prodati.

- Nadležni organi u vezi sa civilnom konfiskacijom. Iako prema praksi mnogih drugih zemalja, civilno oduzimanje pokreće tužilaštvo, takva opcija je teško izvodljiva na Kosovu. To je zbog činjenice da se čini da je pravni okvir Kosova u tom pogledu ograničen. Član 109 (1) Ustava Kosova predviđa da "Državni tužilac je nezavisna

¹² Vidi <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012SC0031&from=en>.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

institucija sa ovlašćenjima i odgovornošću za krivično gonjenje lica optuženih za izvršenje krivičnih dela i drugih dela propisanih zakonom." Postoje dve elementa koji proizlaze iz ovog člana, princip in personam i zahtev za gonjenje osoba optuženih za izvršenje krivičnih dela. Ako civilno oduzimanje pokrene državni tužilac, onda bi isti trebalo pokrenuti postupak protiv stvari (in rem) osoba koje nisu optužene za izvršenje krivičnog dela. Ovo bi bilo u suprotnosti sa ustavnim prerogativima člana 109. Iako je članom 109. dalje predviđeno da su ovlašćenja i dužnosti državnog tužioca regulisani zakonom, ostaje zabrinutost da je suština rada državnog tužioca krivično gonjenje i da nadležnost za sprovođenje građanske konfiskacije pada na državnog tužioca. biti u stanju da stvori konfuziju između građanske i tradicionalne krivične konfiskacije. Stoga, da bi se izbeglo potencijalno kršenje Ustava i stvaranje ove konfuzije, bolje je prepustiti nadležnost za pokretanje građanske konfiskacije drugoj nepro tužilačkoj agenciji.

Što se tiče imenovanja nadležnog organa za civilnu konfiskaciju, planirano je stvaranje i jačanje novog mehanizma sa ovom nadležnošću (Agencija ili drugo), koja će imati približno 30 zaposlenih . Ako se ova opcija poštuje, podrazumeva se da treba izmeniti zakonski okvir koji reguliše aktivnost ovih agencija, kako bi se povećala civilna konfiskacija u okviru njihovih nadležnosti i potencijalnog obezbedjenja posebne jedinice unutar mehanizma koje bi se time bavilo sa pitanjem civilne konfiskacije. Takode alternativa je stvaranje i nove nezavisne agencije (slučaj Bugarske) koja bi imala isključivu nadležnost u vezi civilnog oduzimanja, kao što je regulisano članom 142. Ustava.

- U slučajevima kada ovlašćeni autoritet za civilno oduzimanje, na osnovu zakonom utvrđenih pokazatelja, proceni da je imovinska korist stečena nezakonitom aktivnošću, sve podatke će proslediti državnom tužiocu. Državni tužilac će, u skladu sa Krivičnim zakonikom, Zakonikom o krivičnom postupku i Zakonom o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine, preduzeti procesne radnje za realizaciju krivične konfiskacije. Ako tužilac nije uspešan u oduzimanju imovine ili se smatra da navodno krivično delo nije krivične prirode, tada ovlašćena agencija može preduzeti postupak za pokretanje civilnog oduzimanja imovine. Ovo osigurava da se civilno oduzimanje koristi kao krajnje sredstvo i izbegava mogućnost njenog proizvoljnog korišćenja.
- Ovlašćena agencija podnosi zahtev za civilno oduzimanje sudu na čijoj se teritoriji nalazi imovina koja je predmet sudskog razmatranja. U slučaju da je imovina

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

raspodeljena u više različitih mesta¹³ koje čine nadležnost suda ili drugih osnovnih sudova, sud na čijoj se teritoriji nalazi prebivalište vlasnika imovine biće nadležan za potvrđivanje i pregled imovine. Po svemu sudeći (standard ravnoteže verovatnoće), agencija mora da dokaže da imovina osumnjičenog ima ilegalnog porekla. Ako agencija u tom pogledu bude uspešna, na njihov zahtev, sud će naložiti oduzimanje sporne imovine. U ovom slučaju teret dokazivanja biće prebačen na osumnjičenog koji mora dokazati da njegova imovina ima legitimno poreklo. Ako osumnjičeni to ne učini, tada će se imovina koja je predmet ispitivanja konacno se oduzima i ista će se preneti u državnu imovinu. U suprotnom, oduzeta imovina će biti puštena.

- Upravljanje oduzetom ili konfiskovanom imovinom vrši Agencija za upravu oduzete i oduzete imovine. Odredbe zakona 05 / L-049 o upravljanju oduzetom i oduzetom imovinom na odgovarajući se način primenjuju na oduzetu imovinu bez izricanja presude.
- Postupak građanske konfiskacije mora se odvijati u razumnom roku. S tim u vezi, usklađivanje sa Zakonom br. 06 / L-087 o proširenim ovlašćenjima za oduzimanje imovine koja predviđa da u roku od 30 dana od podnošenja zahteva za verifikaciju imovine, Sud održi saslušanje i istim pitanjem donese obrazloženu odluku o imovini koja je podneta u zahtevu za verifikaciju 30 dana nakon saslušanja.
- Operativni postupci predviđeni Zakonom br. 06- / L-087 o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine u vezi sa ograničenjem naloga, obelodanjivanjem i postupcima verifikacije takođe se mogu primenjivati mutatis mutandis na civilno oduzimanje.
- Slučajeve građanske oduzimanja će razmatrati sudsko veće u Odeljenju za teška krivična dela pri Osnovnom sudu teritorijalne nadležnosti. To se dešava iskustvom i stručnošću koje ovo odeljenje poseduje u oblasti oduzimanja imovine. Međutim, s obzirom na konfuziju da nadležnost ovog odeljenja može izazvati civilnu konfiskaciju i krivični postupak, izuzetno je važno da novi zakon jasno precizira dužnosti i odgovornosti koje Sektor za teška krivična dela ima u okviru Osnovnog suda će se odnositi na civilno oduzimanje i naglasiti da nadležnost ovog odeljenja ne daje krivičnu prirodu civilnom oduzimanju.

¹³ Ovaj paragraf nije namijenjen regulisanju nadležnosti stranog suda. Kada se pominju različite zemlje u kojima se imovina osumnjičenog može distribuirati, misli se da postoje različita mesta na teritoriji Kosova.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

- Određivanje minimalne novčane vrednosti koja služi kao prag za pokretanje istrage za civilno oduzimanje, uzimajući u obzir i prakse drugih zemalja kao što su definisane u ovom koncept dokumentu. S tim u vezi, može se imati kao cilj usklađivanje sa Zakonom br. 05 / 1 -096 o sprečavanju pranja novca i suzbijanja finansiranja terorizma, koji obuhvata u svoj obim za izveštaj, verifikaciju i preventivne mere transakcije u vrednosti u kešu od deset hiljada (10 000) evra ili više;
- Nadležnost ovlašćenog mehanizma za istragu i krivično gonjenje u vezi sa civilnom konfiskacijom proteže se na celoj teritoriji Republike Kosovo.
- Obuke koje treba da prate sudije, tužioci, stručni saradnici, policijski istražitelji i drugi akteri u sprovođenju zakona što se tiče priznavanja i prisvajanja principa i postupka civilnog oduzimanja i razlike iste sa krivičnim oduzimanjem;
- Retroaktivnu primenu zakona od 1999. godine (kao referentna tačka za promenu političke situacije na Kosovu) pa nadalje.
- Protiv odluke Osnovnog suda o oduzimanju može se podneti žalba u Apelacionom sudu Departman za teška krivična dela;
- Omogućavanje naknade osobama čija je imovina pogrešno oduzeta ili konfiskovana. U principu, ako osumnjičeni uspe da dokaže zakonito poreklo sporne imovine, bilo da se radi o prvoj ili drugoj instanci, tada će mu oduzeta ili oduzeta imovina biti vraćena. Ako imovina više nije dostupna za povratak, osumnjičeni ima pravo na naknadu štete prouzrokovane neopravdanom konfiskacijom ili oduzimanjem i mutatis mutandis relevantnim odredbama Zakonika o krivičnom postupku.
- Bolja i integrisanija koordinacija između relevantnih tela.

Kao sažetak, usvajanje takvog zakona adresirao bi brojna pitanja koja su identifikovana u Poglavlju 1 ovog koncept dokumenta. Prvo, usvajanje novog zakona koji pruža novu pravnu osnovu prema kojoj se može izvršiti oduzimanje, direktno bi uticalo na povećanje ukupnog broja oduzimanja. To je zbog činjenice da , pored oduzimanja sa krivičnim osnovom, nadležne institucije bi mogle da podnesu zahtev za oduzimanje i u odsustvu osuđujuće presude. Osim toga, ublažavanje tereta dokazivanja za tužioce predviđeno ovim zakonom dodatno bi povećalo broj oduzimanja i efikasnost sistema oduzimanja uopšte u zemlji, omogućavajući tužiocima da opravdaju zahteve za oduzimanju sa manje poteškoća. Dalje, zbog toga što bi se novi zakon bavio samo civilnom oduzimanjem, ostavljajući institut krivične konfiskacije van svojih okvira koji je već regulisan

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Krivičnim zakonikom, Zakonikom o krivičnom postupku i Zakonom o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine, ne bi došlo do zabune u pogledu toga, logika kojeg pravnog akta treba da se koristi kada je reč o slučajevima oduzimanja. Drugim rečima, sfere delovanja ovih pravnih akata bi se razlikovale dobro i jasno. Takođe, usvajanje novog zakona o civilnom oduzimanju doprinelo bi boljoj koordinaciji zainteresovanih strana u procesu konfiskacije jasno definišuci i kompetencije i zadatke svakog ponaosob. Novi zakon, definišuci specijalizaciju sudija, tužilaca ili alternativno njihovih stručnih saradnika, ima potencijal da pozitivno utiče na efikasnost sistema oduzimanja u zemlji. Ne samo kroz adresiranja odugovlačenja postupaka oduzimanja, već i adresirajući nedostatak punog opravdanja za zahteve i odluke o oduzimanju.

Sveukupno, novi zakon o oduzimanju u odsustvu osuđujuće presude mogao bi proizvesti dva glavna efekta: povećanje ukupnog broja konfiskacija i povećanje efikasnosti sistema oduzimanja u zemlji.

Pored ovog modela, kao što je gore pomenuto, postoji i **drugi model civilnog oduzimanja** koji upoređuje postojecu imovinu određenih osoba sa prijavljenim prihodima kako bi se utvrdila razlika između njih.

Dobar model proučavanja u tom pogledu je model Bugarske. Bugarska u 2018. godini je usvojila Zakon o borbi protiv korupcije i oduzimanju nezakonite stečene imovine. Ovim zakonom, Bugarska je osnovala Komisiju za borbu protiv korupcije i nezakonite imovine kao nezavisno i specijalizovano državno telo, i sa stalnom delovanjem. Prema ovom zakonu, civilno oduzimanje ima za cilj da verifikuje imovinu određenih lica da bi se utvrdilo da li ovo poslednje korespondira sa prijavljenim prihodima. Osuđujuća presuda nije preduslov za oduzimanje neopravdane imovine.

Dotični zakon se primenjuje samo na one osobe koje imaju visoke javne funkcije i koja su taksativno određena u članu 6. ovog zakona. Ove osobe su, prema ovom zakonu, dužne da prijave svoju imovinu. Nakon što je imovina prijavljena, Komisija za borbu protiv korupcije i nezakonite imovine, kao mera za borbu protiv korupcije, upoređuje prijavljenu imovinu ovih osoba sa ukupnom imovinom. Ukoliko Komisija utvrdi razliku između ukupne imovine i prijavljenih prihoda u iznosu od oko 75 000 evra, onda se stvara pretpostavka da je dotična imovina nezakonitog porekla i time i njeno oduzimanje. To je slučaj ako osobe sa visokim javnim funkcijama ne uspeju da dokažu zakonito poreklo svoje imovine.

Civilno oduzimanje slično se uređuje i u Rumuniji. Civilno oduzimanje u Rumuniji regulisana je Zakonom br. 144/2007 o osnivanju, organizaciji i funkcionisanju Nacionalne agencije za integritet. Slično kao u Bugarskoj, ovaj zakon se primenjuje samo na javne

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

službenike u slučajevima kada postoji neopravdana razlika od 10,000 evra između prijavljenih prihoda i njihove ukupne imovine.

Ako Kosovo odluči da usvoji drugi model civilnog oduzimanja, onda postoje neka osnovna pitanja koja treba adresirati novim zakonom.

Prvo, zakon mora odrediti na osnovu čega se može vršiti civilno oduzimanje po ovom modelu. Ova opcija sugerise da se civilno oduzimanje izvrši na osnovu utvrđivanja diskrepance između opšte imovine osumnjičenih i prijavljenih prihoda. Ovaj postupak će obuhvatiti i imovinu koja uopšte nije prijavljena i imovinu koja je deklarirana, ali ne odgovara legitimnom prihodu. Ova diskrepanca između deklariranih prihoda funkcionera na javnim funkcijama i ukupnog bogatstva njihove imovine, diskrepanca koja bi trebalo da vredi najmanje 5.000 evra.

Nadalje, zakon mora jasno definisati kategoriju osoba na koje će se primenjivati. Ova opcija sugerise da se delokrug zakona prostire i na:

- i. Više javne službenike i članove njihovih porodica; i
- ii. Politički izložene osobe, članovi njihovih porodica i bliski saradnici.

Kao orijentacija u vezi s tim ko može da uđe u ovu kategoriju, može se uzeti Zakon br. 04 / 1-050 o deklaraciji, poreklu i kontroli imovine visokih javnih službenika i deklaraciji, poreklu i kontroli poklona za sve službenike, izmenjen i dopunjen Zakonom br. 04 / 1-228 o izmeni i dopuni zakona br. 04 / 1-050 o deklaraciji, poreklu i kontroli imovine visokih javnih službenika i deklaraciji, poreklu i kontroli poklona za sve službenike.

Dakle, definicija „visoki javni zvaničnik“ prema Zakonu br. 04 / 1-050 izmenjenog i dopunjenog Zakonom br. 04 / 1-228¹⁴, uključuje osobe kao sledeće:

- Predsednik Republike Kosova, članovi Kabineta Predsednika, Sekretar kao i Direktori Profesionalnih Departmana u Kancelariji Predsednika Republike Kosova i imenovani od njega;
- Poslanici Skupštine, sva lica koja bira ili imenuje Skupština, Predsedništvo, predsednik Skupštine i Kabinet predsednika Skupštine Republike Kosova;
- Premijer, potpredsednik Vlade, ministri, zamenici ministara, politički savetnici, šefovi kabineta i svi oni koje oni imenuju;

¹⁴ Nakon odobrenja Nacrta zakona o deklaraciji, poreklu i kontroli imovine koji priprema Ministarstvo pravde, lista visokih javnih službenika na koje se ovaj konceptualni dokument odnosi biće ažurirana.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

- Generalni sekretari Vlade, šefovi agencija ili ekuivalentni položaji osnovani zakonom ili bilo kojim drugim aktom i njihovi imenovani, direktor i zamenik direktora, regionalni direktori Poreske administracije Kosova, generalni direktor, kao i direktori Departmana Carina;
- Revizori u kancelariji generalnog revizora i svi unutrašnji revizori institucija;
- Članovi bordova javnih preduzeća, šefovi zamenika, zamenici-šefova, sekretari javnih preduzeća centralnog i lokalnog nivoa, članovi bordova regulatora, komisija ili drugih agencija osnovanih zakonom ili bilo kojim drugim aktom;
- Članovi borda, direktor i zamenik direktora Centralne banke;
- Gradonačelnici i njihovi zamenici, predsedavajući, zamenici-predsedavajućeg, odbornici skupština opština i svi direktori opštinskih direkcija;
- Članovi Sudskog saveta i Tužilačkog saveta, direktor Sekretarijata Sudskog saveta, direktor Sekretarijata Tužilačkog saveta, Sudski revizor, Disciplinski tužilac;
- Sudije i tužioci, sudije Ustavnog suda i sekretar Ustavnog suda;
- Rukovodioci svih departmana, direkcija, direkcije ili ekuivalentne jedinice, rukovodioci za finansije i javne nabavke u svim institucijama i javnim preduzećima;
- Ambasadori, konzuli, zamenici konzula, sekretari ambasada ili konzulata Republike Kosova;
- Rektor i prorektori Javnog univerziteta, članovi Upravnog veca Javnog univerziteta, dekani i prodekani, kao i sekretar Javnog univerziteta i akademskih jedinica;
- Generalni direktor, zamenici direktora i regionalni direktori kosovske policije, načelnik Policijskog inspektorata Kosova;
- Komandant, zamenik komandanta Kosovskih bezbednosnih snaga;
- Direktor, zamenik direktora kao i generalni inspektor Kosovske obaveštajne agencije;
- Ombudsman i njegovi zamenici;
- Glavni inspektori i zamenici glavnih inspektora inspekcija centralnog i lokalnog nivoa;
- Predsednik i članovi Centralne izborne komisije;
- Svi vršioци dužnosti na gore navedenim pozicijama koji su na funkciji duže od tri (3) meseca.

Paralelno, prema istom zakonu, članovi porodica visokih javnih službenika se smatraju supružnici, vanbračni supružnici, roditelji i deca sa kojima porodica živi. Ista logika može se slediti u predloženom zakonu koji će biti odobren s pod-opcijom 3.2, na taj način osiguravajući sklad između odgovarajućih zakona.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Pored prve kategorije, ova opcija sugerise da se novi zakon odnosi i na politički izložene osobe, članove njihovih porodica i bliske saradnike kako se definise sa četrdeset preporuka Task Force¹⁵ za finansijsku akciju i Administrativnog uputstva JFI-K. BR. 02-2018 o političkim izloženim osobama.¹⁶

Politički izložene osobe, u skladu sa članom 3 Administrativno uputstvo JIF-K BR. BR. 02-2018 o političkim izloženim osobama, što je u skladu sa četrdeset preporuka task force za finansijsku akciju, su domaća ili strana fizička lica koja su su optuženi za važne javne funkcije, osim zvaničnika srednjeg ili nižeg nivoa¹⁷.

S druge strane, članovima porodice smatraju se supružnici ili bilo koja osoba koja se smatra ekvivalentom supružnika, dece i supružnika dece ili osoba koje se smatraju ekvivalentima supružnika i roditelja. Konačno, kategorija bliskih saradnika politički izloženih osoba uključuje bilo koje fizičko lice koje je prepoznato kao zajednički vlasnik pravnog lica ili pravnog sporazuma ili bilo koji drugi bliski poslovni odnos sa politički izloženom osobom; svako fizičko lice koje je jedini vlasnik pravnog lica ili pravnog sporazuma za koji se priznaje da je zasnovan radi de facto koristi politički izložene osobe.

Na kraju, zakon mora odrediti nadležni organ za civilno oduzimanje i postupak koji se mora poštovati u ovom slučaju. Ono što je rečeno o nadležnom organu za realizaciju civilnog oduzimanja u opciji 4.1, takođe se može na odgovarajući način primeniti i ovde.

Alternativno, uzimajući u obzir specifičnosti ovog modela, ova opcija sugerise da Agencija za borbu protiv korupcije prati životni stil visokih javnih službenika i politički izloženih osoba u cilju utvrđivanja usklađenosti, odnosno njegovog nedostatka, između deklariranih prihoda i njihovog ukupnog bogatstva. Agencija prati način života na osnovu informacija dobijenih od fizičkih i pravnih lica, medija i drugih otvorenih izvora informacija. Postupak praćenja životnog stila utvrđuje se od Agencije i ta nadgledanje treba da se sprovede u potpunosti u skladu sa zakonodavstvom o zaštiti ličnih podataka. Ako Agencija uspe da identifikuje diskrepancu između imovine i prijavljenih prihoda visokih javnih službenika ili politički izloženih osoba, diskrepancu koju dotična lica ne mogu opravdati, onda će se stvoriti pretpostavka da je neopravdana imovina stečena u nezakonit način. U ovom slučaju Agencija će tužilaštvu proslediti sve informacije o navodnom krivičnom delu u slučaju da veruje da sadrži elemente krivičnog dela. Ako tužilaštvo nije

¹⁵ Vidi <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/Guidance-PEP-Rec12-22.pdf>.

¹⁶ Vidi http://fiu.rks-gov.net/wp-content/uploads/2018/09/UA_p%C3%ABr_Personat_e_Ekspozuar_Politikisht_dt_03-09-2018.pdf

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

uspešno u oduzimanju imovine ili se smatra da navodno krivično delo nije krivične prirode, onda Agencija može da preduzme postupak za povratak imovine.

Slično opciji 3.1, Agencija podnosi zahtev za civilno oduzimanje sudu na čijoj se teritoriji nalazi imovina koja je predmet sudskog razmatranja. U slučaju da je imovina raspodeljena u više različitih država koje čine nadležnost suda ili drugih osnovnih sudova, odgovoran za utvrđivanje i preispitivanje imovine će biti sud na se čijoj teritoriji nalazi nosilac imovine.

Nakon što je Agencija uspela da utvrdi nesklad između imovine i prijavljenih prihoda visokih javnih zvaničnika ili politički izloženih osoba, stvorila se pretpostavka da predmetna imovina ima nezakonito poreklo i u ovom slučaju sud, prema na zahtev Agencije, naložiće zaplenu. U ovom slučaju teret dokaza biće prebačen na osumnjičenog koji mora dokazati da je njegova imovina legitimnog porekla. Ako osumnjičeni to ne učini, tada će se imovina koja je predmet ispitivanja na kraju oduzeti, a ista preneti u državnu imovinu. Postupak građanske konfiskacije mora se odvijati u razumnom roku.

Pored toga, ono što je gore rečeno u okviru opcije 3.1 o nadležnosti Odeljenja za teška krivična dela pri nadležnom sudu, teritorijalnoj nadležnosti ovlašćene agencije za civilno oduzimanje, pružanju obuke za civilno oduzimanje, žalbi protiv Odluka suda o građanskom oduzimanju, nadoknadi štete u slučaju nepravednog oduzimanja ili oduzimanja, koordinaciji između nadležnih tela i vremenskom obimu zakona, takođe se primenjuje na ovu mogućnost.

I ovde treba napomenuti da usvajanje zakona o civilnom oduzimanju neopravdane imovine visokih javnih zvaničnika ne bi trebalo da rezultira ukidanjem KPNOI. U suprotnom, takvo postupanje bi u velikoj meri pogoršala položaj i tretiranje visokih javnih zvaničnika u poređenju s drugim društvenim kategorijama. U takvom scenariju bi se omogućilo da visokim javnim zvaničnicima konfiskuje bilo kakva neopravdano stečena imovina, čak i bez osuđujuće presude, dok bi drugima u nedostatku KPNOI mogli bi im oduzeti stečenu imovinu samo kroz konkretno krivično delo za koje su proglašeni krivim, situacija koja bi mogla rezultirati nejednakim postupanjem među građanima.

Na kraju, ali ne najmanje bitno, izuzetno je važno napomenuti da je zbog poteškoća u dokazivanju porekla imovine osumnjičene u našoj zemlji i nedostatka iskustva službama za sprovođenje zakona kada je reč o civilnom oduzimanju, neophodno da dizajn civilno oduzimanje vrši se sa najvećom mogućom pažnjom kako bi se izbegla mogućnost proizvoljne upotrebe ovog mehanizma.

Poglavlje 4: Identifikacija i procena uticaja ubuduc□e

U sledec□oj tabeli su navedeni najznačajniji uticaji identifikovani kod prve dve opcije. Uticaji treće opcije u drugu stranu, c□e se tretirati odvojeno uzimajuc□i u obzir sklonost radne grupe za ovu opciju.

Aneksi 1 do 4 pokazuju procenu svih uticaja u skladu sa sredstvima za identifikovanje ekonomskih, socijalnih, uticaja na životnu sredinu kao i uticaja na osnovna prava. Ova sredstva su navedene redosledom u Priručniku za razvoj koncept dokumenta. Četiri aneksa takođe pokazuju procene važnosti različitih uticaja i preferirani stepen analize.

Figura 6: Najvažniji uticaji identifikovani prema kategoriji uticaja za prve tri opcije

Kategorija mogućih uticaja	Opcija 1	Opcija 2
Ekonomski uticaji	N/A	N/A
Socijalni uticaji	<p><i>Kriminal i bezbednost</i></p> <p>Oduzimanje neopravdane imovine je od suštinskog značaja za sveukupni cilj borbe protiv kriminala u svim zemljama sveta a i Kosova nije izuzetak.</p> <p>Nastavak trenutne situacije ne odražava potrebu za poboljšanjem i unapređivanjem ove oblasti. Kao što je određeno</p>	<p><i>Kriminal i bezbednost</i></p> <p>Zakonske mere predložene sa drugom opcijom mogu imati pozitivne socijalne uticaje, jer sve imaju za cilj efikasnije provođenje sistema oduzimanja u zemlji i samim tim bolju borbu protiv kriminala i vec□u sigurnost u zemlji.</p>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	<p>u definiciji problema, u praksi su identifikovani mnogi problemi koji čine trenutni zakonski okvir u oblasti oduzimanja imovine neefikasnim i nefunkcionalnim</p> <p>Nije zabrinjavajuće samo činjenica to što je ukupan broj konačnih oduzimanja na osnovu Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosova izuzetno mali, već posebno nedostatak nijednog slučaja oduzimanja zasnovanog na Zakonu o proširenim nadležnostima o</p>	
--	--	--

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	<p>oduzimanju imovine.</p> <p>S obzirom na ovu situaciju, može se zaključiti da u socijalnom aspektu, trenutna zakonodavna šema nema nekog pozitivnog uticaja.</p> <p>Suprotno tome, nastavak ove situacije znači nastavak neuspješne borbe protiv kriminala u zemlji, što se zapravo prevodi kao negativan društveni uticaj.</p>	
<p>Rodni uticaj</p>	<p>Sadašnja zakonska infrastruktura nema nikakav direktan rodni uticaj, pošto se važeći zakoni ne adresiraju nespecifična pitanja u pogledu roda.</p>	<p>Predložene mere pod opcijom 2 nemaju nekog direktnog rodnog uticaja, imajući u obzir da važeći zakoni ne tretiraju</p>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

		specifična rodna pitanja
Uticaji na socijalnu jednakost	Nema uticaja.	Nema uticaja
Uticaj na mlade	Nema uticaja.	Nema uticaja
Uticaj na administrativno opterećenje	N/A	N/A
Uticaj na MSP	N/A	N/A
Budžetski uticaj	<p>Ova opcija nema dodatne troškove koji bi opteretili budžet Kosova.</p> <p>Procena budžetskog uticaja predstavljena je u priloženom dokumentu [koji će biti izrađen u kasnijim fazama pripreme ovog koncept dokumenta].</p>	<p>Ova opcija ima dodatni nominalni trošak koji opterećuje budžet Kosova, s obzirom na sredstva koja bi trebalo da budu uložene u podizanje ljudskih resursa i profesionalnih kapaciteta</p> <p>Procena budžetskog uticaja predstavljena je u priloženom dokumentu [koji će biti izrađen u kasnijim fazama pripreme</p>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

		ovog koncept dokumenta].
--	--	--------------------------

4.1 Identifikacija i procena uticaja za treću opciju

Pošto se čini da je treća opcija najpoželjnija opcija među članovima radne grupe, uticaji ove opcije zaslužuju detaljniji tretman i odvojeno od ostale dve opcije.

Kategorija mogućih uticaja	Opcija 4
Ekonomski uticaji	<p>Ekonomski rast</p> <p>Predložene mere uz usvajanje novog zakona koje bi omogućile realizaciju oduzimanja u parničnom postupku i bez izricanja presude, očekuje se da imaju pozitivne ekonomske efekte. To je zbog činjenice da bi sva materijalna dobra oduzeta na osnovu ovog novog zakonodavnog okvira bila izlivena u budžetskom fondu, koja bi se potom mogla koristiti ili za obeštećenje žrtava, socijalnu infrastrukturu ili za finansiranje drugih državnih politika.</p>
Socijalni uticaji	<p><i>Kriminal i bezbednost</i></p> <p>Predložene mere ovom opcijom imaju više višestruke pozitivne socijalne uticaje.</p> <p>Prvo, zakonske mere predložene ovom opcijom imaju za cilj da spreče ponavljanje krivičnih ponašanja uklanjanjem njihovog finansijskog izvora, odnosno oduzimanjem neopravdane imovine.</p> <p>Nadalje, oduzimanje neopravdane imovine adresira zabrinutost da velika kriminalna imovina, uglavnom generisana različitim oblicima korupcijskih dela i organizovanog kriminala, rizikuje destabilizaciju finansijskog sistema i korumpiranje legitimnog društva.</p> <p>Na kraju, i što je najvažnije, konfiskacija kao ključ uspešne borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije u svakoj zemlji</p>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	podržava vladavinu zakona i moralni princip da od kriminala niko ne bi trebao da profitira.
Utjecaji na životnu sredinu	N/A
Utjecaji na osnovna prava	<p><i>Imovinska prava i dobro upravljanje</i></p> <p>Mere predložene sa opcijom 3.1 mogu potencijalno imati negativne uticaje na imovinska prava građana Kosova. Ustav Republike Kosova, kao i drugi relevantni pravni akti u ovoj oblasti, određuju da je pravo na imovinu zagarantovano pravo i da niko ne može biti proizvoljno lišen svoje imovine. Slično tome, član 1. Protokola 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koji se na Kosovu primenjuje prema članu 22. Ustava, definiše imovinsko pravo kao apsolutno pravo.</p> <p>Može se argumentirati da oduzimanje imovine u odsustvu osuđujuće presude može predstavljati kršenje ovog apsolutnog prava. Međutim, ovde je vredno napomenuti da sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava nije došla do takvog zaključka.</p> <p>Jedan od prvih slučajeva u kojem je Evropski sud za ljudska prava razmatrao usklađenost instituta civilnog oduzimanja sa članom 1. Protokola 1 Evropske konvencije za zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda je Engel protiv Holandije¹⁸. U ovom slučaju, Sud je razmatrao prigovore na prakse oduzimanja u parničnom postupku, a u nedostatku osuđujuće presude i sveobuhvatni konsenzus je da civilno oduzimanje je u skladu sa zaštitom imovinskih prava (kao pravo zaštićeno međunarodnim i regionalnim instrumentima za ljudska prava kao i domaće zakonodavstvo), na osnovu toga da je ovo pravo ograničeno, a ne apsolutno pravo, i moguća je da je podložna uplitanju, pod uslovom da takvo uplitanje bude:</p> <ul style="list-style-type: none">• predviđeno zakonom, zasnovano na principu zakonitosti;• sledi legitiman cilj; i• da bude proporcionalan.

¹⁸ [https://hudoc.echr.coe.int/tur#{"itemid":\["001-57479"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/tur#{)

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Slično tome, u slučaju *Arcuri protiv Italije*¹⁹, Arcuri je bio osumnjičen da je bio član kriminalne organizacije koja se bavila trgovinom drogom. Tužilac tražio je preventivne mere i tražio oduzimanje njegove imovine na osnovu razlike između njegove imovine i finansijskih prihoda, kada se uporedio sa njegovim legitimnim poslom / primanjima. Evropski sud za ljudska prava nije utvrdio kršenje imovinskih prava. Slično tome, kršenja imovinskih prava nisu pronađena ni u slučaju Raimondo protiv Italije, gde je bilo naloženo oduzimanje imovine, za koju se sumnjao da je stečena nezakonito, mada u odsustvu osuđujuće presude.

Pored toga, predložene mere sa opcijom 3 mogu imati uticaja i na dobro upravljanje pravde.

Pravo na pretpostavku nevinosti zajedno sa obavezom tužilaštva da dokaže krivicu osumnjičenog predstavlja osnovu prava na pravično suđenje utvrđeno članom 6. Evropske konvencije o osnovnim ljudskim pravima i slobodama (Saunders protiv Ujedinjenog Kraljevstva²⁰).

S tim u vezi, predlog ove opcije da bi osumnjičeno lice moralo da tvrdi pravno poreklo svoje imovine može se tvrditi da je protivno pravu na zakonski postupak (član 6.1) i pravu na pretpostavku nevinost (član 6.2).

Međutim, i ovde je vredno napomenuti da je Evropski sud za ljudska prava doneo negativne odluke.

Kršenje prava na pravično suđenje podignuta je u slučaju *Phillips protiv Velike Britanije*²¹. Phillips je bio osuđen na devet godina zatvora zbog uvoza velike količine kanabisa. Kao rezultat, nadležni sud, na osnovu Zakona o drogama iz 1994. godine,

¹⁹ <https://www.juridice.ro/wp-content/uploads/2015/08/ARCURI-OTHERS-v-ITALY-ECHR-Decision-English.pdf>.

²⁰

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["saunders%20v%20united"\],"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["001-58009"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{).

²¹ <https://rm.coe.int/09000016806e19>.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	<p>pretpostavio je da je sva imovina koju je Phillips u proteklih šest godina držao od suđenja stečena krivičnim delom.</p> <p>Phillips se žalio Evropskom sudu za ljudska prava tvrdeći da ova automatska pretpostavka predstavlja kršenje njegovog prava na pošteno suđenje i pretpostavku nevinosti. U ovom slučaju, Kraljevina je ograničila ovo pravo pretpostavljajući da je imovina koju je Phillips posedovao tokom poslednjih šest godina od kaznjenja, u cilju procene imovine koja je stečena izvršenjem krivičnog dela, a ne radi olakšavanja rada tužilaštva da dokaže Phillipsovu krivicu.</p> <p>Ovaj argument je iznesen u slučaju <i>Butler protiv Velike Britanije</i>²², koji se odnosio na oduzimanje velike sume novca (239.010 £). Iako Velika Britanija nije uspela da dokaže da je Butler zaradio novac kao rezultat trgovine drogom, ona je naredila njihovo oduzimanje prema parničnom postupku.</p> <p>Takav postupak nije procenjen da je u suprotnosti sa članom 6 (2) Konvencije od strane Evropskog suda za ljudska prava. Prema ovom poslednjoj, oduzimanje novca kao preventivna mera izrečena u parničnom postupku ne može se uporediti sa krivičnom sankcijom. Shodno tome, član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu pretpostavke nevinosti nije primenljiv na takve postupke. Stoga ne može biti kršenja prava koje uopšte nije zagarantovano u parničnom postupku.</p> <p>Konačno, mere predložene u opciji 3 takođe podrazumevaju lične podatke osumnjičenog. Međutim, takav slučaj verovatno neće biti problematičan s obzirom na činjenicu da ova opcija garantuje da su prikupljanje i upotreba ovih ličnih podataka u potpunosti u skladu sa važećim zakonom o zaštiti ličnih podataka.</p>
Rodni uticaj	Iako se mere predložene kroz ovu opciju posebno ne bave pitanjima, važno je napomenuti da test porekla imovine može biti posebno težak za žene.

²² <https://www.juridice.ro/wp-content/uploads/2015/08/BUTLER-v-THE-UK-ECHR-Decision- English .pdf>.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Utjecaji na socijalnu jednakost	Nema uticaja.
Utjecaji na omladinu	Nema uticaja.
Utjecaji na administrativno opterećenje	N/A
Utjecaj na MSP	N/A
Budžetski uticaj	S jedne strane, očekuje se da ova politika ima dodatne budžetske uticaje, s druge strane, sprovođenjem ove politike smatra se da će biti prihoda za državni budžet, stoga ovu inicijativu treba podržati jer će značajno uticati na smanjenje zloupotrebe javnog novca i kriminala. Iako će biti dodatnih budžetskih troškova, koristi od ove nove politike biće znatno veće, predviđa se uspostavljanje novog mehanizma koji će imati približno 30 zaposlenih, za više detalja pripremljena je procena budžetskog uticaja.

4.2 Izazovi u prikupljanju podataka

Nisu naišli posebni izazovi u prikupljanju podataka za analizu problema u ovom koncept-dokumentu.

Poglavlje 5: Komunikacija i konsultacije

Tokom čitavog procesa izrade Ministarstvo pravde uzela je u obzir predloge različitih relevantnih aktera, konsultacije sa stručnjacima iz date oblasti, kao i konsultacije sa civilnim društvom. Oblici komunikacije su bili različiti, počevši od sastanaka, radna grupa i objavljivanja na zvaničnoj veb stranici Ministarstva pravde i drugih relevantnih institucija, gde se komunikacija je aktivna, direktna i konstruktivna.

Ispod, u tabelarnom obliku, prikazani su koraci koji su preduzeti od strane Ministarstva pravde u vezi komunikacije i konsultacije ovog Koncept dokumenta.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Figura 7: Sažetak komunikacijskih i konsultativnih aktivnosti razvijenih za Koncept dokument

Proces konsultacija je nameravao:						
Pribavljanje svih mišljenja strana koje su bile i koje su uključene u sprovođenje važećeg zakona, od problema, efekata izazvanih u praksi, do promena koje moraju biti predviđene za izmenu i dopunu zakona.						
Glavni cilj	Ciljna grupa	Aktivnost	Komunikacija/Objava	Predviđeni rok	Potrebni budžet	Odgovorna osoba
Sastanak za predstavljanje sadržaja koji će biti uključeni u prvi nacrt	Članovi radne grupe	Sastanak	Poziv putem e-maila			Lulzim Beqiri
Prihvatanje komentara u vezi sa prezentacijama na prethodnoj radionici	Članovi radne grupe	Komentiranje	Poziv putem e-maila			Lulzim Beqiri
Preliminarne konsultacije sa zainteresovanim stranama radi dobijanja potencijalnih komentara u vezi sa prvim nacrtom	Izabrani članovi radne grupe	Sastanci	Poziv putem e-maila			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Finalizacija nacрта	Članovi radne grupe		Raspodela putem e-maila			
Sastanak Radne grupe za razmatranje nacрта	Pripadnici radne grupe	Radionica	Širenje dokumenata i komentara			
Pismeno javne konsultacije	Sve strane interesa	Elektronske konsultacije putem platforme za javne konsultacije;	Online platforma za konsultacije	15 radnih dana		Lulzim Beqiri
Sastanci sa zainteresovanim stranama	Predstavnicima pravosuđa, tužilaštva, policije i drugih institucija, kao i civilnog društva	Radionica	Poziv putem e-maila			Lulzim Beqiri

Tokom procesa javnih konsultacija o nacrtu koncept-dokumenta, primljeni su komentari od: Kancelarije EU na Kosovu, Kosovskog pravnog instituta i individualnih građana. Ministarstvo pravde je razmotrila komentare, a neki od njih su inkorporirani, dok će ostali biti uključeni na odgovarajući način, gde je to potrebno, u okviru primene preporučene opcije ovog koncept-dokumenta, a to je izrada novog Nacrt zakona.

Poglavlje 6: Poređenje opcija

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Za adresiranje postavljenog problema u ovoj analizi, tri opcije su uzete u obzir: opcija bez promena, prema kojoj bi se nastavila trenutna situacija i samim tim poteškoće predstavljene u praksi bi se nastavile; opcija 2, za poboljšanje primene postojećeg zakonskog okvira bez zakonodavnih izmena; i opcija 3, koja uključuje svoja dva modela, koji sadrže zakonodavne izmene, naime, usvajanje posebnog zakona koji reguliše celokupno pitanje oduzimanja neopravdano stečene imovine.

Opcija 1 - Opcija da se ne promeni trenutna situacija rezultirala bi nastavkom problematika koja su identifikovana u ovom koncept dokumentu. U sadašnjoj fazi, u pogledu oduzimanja nelegalno stečene imovine, problemi leže i u nedostatku postojećeg zakonskog okvira, kao i u nepravilnom i efikasnom neprovođenju odredbi o oduzimanju imovine. Dakle, nastavkom statusa kao i dalje postojati stagnacija, doneseće i dalju ekonomsku štetu zemlji u slučaju državne nadoknade okrivljenih za štetu nanesenu u njihovoj imovini. Shodno tome, ne poboljšanjem trenda oduzimanja neopravdane imovine, neće se postići odgovarajuća de-motivacija kriminala, a produbljujeće se percepcija o nepravdom i neprofesionalnom radu institucija.

Opcija 2 - Postupanje sa opcijom poboljšanja primene postojećeg zakonskog okvira bez zakonodavnih izmena potencijalno bi moglo rezultirati efikasnijom primenom i pojašnjenjem postojećeg zakonodavstva, a samim tim i podizanjem krive slučajeva oduzimanja imovine. To bi se pokušao postići intenziviranjem saradnje između organa za sprovođenje zakona koji imaju ulogu u procesu oduzimanja imovine. Uz to, unapređenje postojećeg pravnog okvira bi bio namenjen putem unapređenja profesionalnih kapaciteta ključnih aktera u pogledu oduzimanja putem organizacije posebne obuke za tužioce takođe i sudije koji se bave slučajevima oduzimanja imovine, kao i regrutiranjem specijalizovanih stručnih saradnika. Međutim, kada govorimo o unapređenju kapaciteta, vredi napomenuti da je do sada održano mnogo seminara, sastanaka i poseta, a čak su i sačinjeni uzorni radovi kako bi se olakšao rad, ali uprkos svim tim naporima još uvek postoji konfuzija kod implementatore zakona što se tiče konfiskacije. Pored toga, unapređenje primene postojećeg zakonskog okvira imalo bi za cilj unapređenje profesionalne sposobnosti ključnih aktera u pogledu oduzimanja putem organizovanja posebne obuke za tužioce i sudije koji se bave predmetima oduzimanja imovine i tako dalje. kao i zapošljavanje specijalizovanih stručnih saradnika. Međutim, kada govorimo o napredovanju kapaciteta, vrijedno je napomenuti da je do sada održano mnogo seminara, sastanaka i poseta, a čak su i izrađeni uzorni radovi kako bi se olakšao rad, ali uprkos svim tim naporima, još uvek postoji konfuzija među implementatorima zakona u smislu konfiskacije. Ispada da ova opcija ne govori mnogo o stvarnom poboljšanju trenutne situacije.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Štaviše, čak i ako se postigne više specijalizovana i koordinirana koordinacija organa odgovornih za oduzimanje, važeće zakonodavstvo, iako je napredovalo kao rezultat stupanja na snagu LCDP-a, još uvek ima ograničen domet u pogledu oduzimanja nelegitimne imovine. i ne utira put civilnoj konfiskaciji. K tome dodaje činjenica da će objedinjeni jezik i nejasnoće između relevantnih pravnih akata s izborom ove opcije i dalje biti prisutni. Stoga se može reći da opcija poboljšanja primene postojećeg zakonskog okvira bez zakonodavnih izmena verovatno neće biti dovoljna da bi se otklonili problemi utvrđeni u ovom Konceptnom dokumentu.

Štaviše, ova opcija neće otvoriti put za realizaciju oduzimanja civilnog osnovom i teret dokazivanja i dalje će ostati na tužilaštvu, što, kako se vidi, u ovoj oblasti nije veoma produktivan. Neunificirani jezik i nejasnoće između relevantnih pravnih akata, kao i poteškoće u dokazivanju uzročno-posledične veze između krivičnog dela i stečene imovine, i dalje bi stagnerali uspešno oduzimanje neopravdane imovine. Stoga se može reći da opcija 2 verovatno neće biti dovoljna za otklanjanje problema identifikovanih u ovom koncept dokumentu.

Opcija 3 - Opcija usvajanja Zakona o civilnom oduzimanju neopravdano stečene imovine ima za cilj povećanje napora da obeshrabruje na maksimum korupciju. Usvajanjem posebnog zakona imamo priliku da tužilaštvima i pravosudnim organima damo instrument kojim će se boriti protiv kriminala zaplenom i oduzimanjem imovine i preneti poruku da se kriminal ne isplati i da će pre ili kasnije sva nezakonita imovina biti oduzeta. Ova opcija ne samo da bi poboljšala postojeći pravni okvir omogućavanjem oduzimanja građana, već bi omogućila i uspostavljanje fokusa na oduzimanje imovine imenovanjem specijalizovanih tela i isključivom nadležnošću u vezi sa oduzimanjem neopravdane imovine. To bi omogućilo masovnu eskalaciju broja i vrednosti oduzimanja imovine čiji poreklo nije legitimno i povezano sa kriminalom.

Opcija 3, iako je slična sa rešenjem ponuđenom u opciji 3, je pogodnija za pružanje rešenja problematikama identifikovanih u ovom koncept dokumentu. To je zbog činjenice jer bi se izbegle zabune koje mogu dovesti izmena / dopuna zakonodavstva koja je već nejasna. Iz trenutne situacije vidimo da nejasnoće i dileme koje stvara jedan pravni akt mogu učiniti da isti bude neprimenljiv. Stoga se, uporedno, smatra se da opcija 4 najbolje ide paralelno sa ciljem poboljšanja trenutne situacije što se tiče oduzimanja neopravdano stečene imovine. Dodajući ovome, opcija 4 takođe bi ublažila teret dokazivanja koji teži na državnog tužioca i predstavljala bi blaži standard dokazivanja, u poređenju s krivičnim standardom dokaza koji se trenutno primenjuje.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

I ova opcija takođe uključuje u sebe iste problematike kao i opcija 3 u pogledu dokazivanja imovine i verovatnoći o institucionalnoj proizvoljnosti u sprovođenju civilnog oduzimanja. Glavna briga da bi se sledila ova opcija je uticaj koji može imati na potencijalno kršenje ljudskih prava, sa naglaskom na imovinsko pravo građana Kosova. Međutim, ponavlja se, ako se postigne prevazilaženje ovih barijera, s obzirom na dodatne prednosti u okviru opcije 4, isti se smatra najoptimalnijim.

Pored opcije 3, prvi model je više izložen problematikama koje mogu nastati usvajanjem civilnog oduzimanja. On ostavlja više prostora za proizvoljnost i eventualna kršenja ljudskih prava. Ali sa sveobuhvatne tačke gledišta, ova alternativa izražena u prvom modelu poboljšaće broj oduzimanja i borbu protiv kriminala.

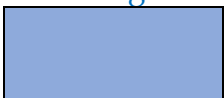
Drugi model opcije 3, koji poziva na promenu pravnog okvira usvajanjem Zakona o civilnom oduzimanju neopravdano stečene imovine visokih javnih službenika, smatra se prikladnim i prihvatljivim za postizanje cilja konačnog i stabilnog rešenja glavnog problema. Ovaj model bi značajno, kao nijedna druga opcija, prebacio teret dokazivanja sa tužioca na okrivljenog, olakšavajući kao takav rad organa gonjenja. S druge strane, targetiranje samo jedne kategorije, poput visokih javnih zvaničnika, u velikoj meri bi izbeglo rizik od kršenja ljudskih prava koji bi mogli izazvati na videlo potencijalnim proizvoljnim radnjama onih koji sprovode zakon u smeru civilnog oduzimanja imovine. Nadalje, ovi službenici ne bi se trebali suočiti sa značajnim poteškoćama u ispitivanju i prijavljivanju imovine, jer već sada oni u nekoj nijansi su obavezni da to urade kroz Zakon kojim se uređuje prijavljivanje imovine.

Zaključno, uzimajući u obzir prednosti i nedostatke koje svaka razrađena opcija nosi, opcija za usvajanje zakona o građanskoj oduzimanju neopravdano stečene imovine smatra se prikladnijom za rešavanje problema utvrđenih u ovom Konceptnom dokumentu, i kao takav omogućio bi unapređenje efikasnih preventivnih i korektivnih borbi protiv kriminala.

6.1 Sprovođenje planova različitih opcija

6.2 Tabela upoređivanja sa tri opcijama

Figura 8: Poređenje opcija

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Opcija 1: <i>Status quo</i>	Opcija 2: Poboljšanje primene zakonodavstva bez promena u zakonodavstvu	Opcija 3: Usvajanje posebnog zakona
Relevantni pozitivni troškovi	Nema relevantnih pozitivnih troškova.	Vrlo verovatno će povećati krivu slučajeva oduzimanja	Brojevi i vrednosti oduzimanja će se povećati
		Može povećati profesionalne kapacitete unutar odgovarajućih institucija	
			Povećava državni budžet
Relevantni negativni troškovi	Izazov u pravilnoj preventivnoj i korektivnoj borbi protiv kriminala	Oduzimanje imovine može biti samo uz osuđujuće presude	Može ostaviti prostora za proizvoljnost i zloupotrebi civilnog oduzimanja

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Relevantni troškovi	Konfuzija u vezi sa ukupnim duhom sistema.	Neće se postići optimalna demotivacija kriminala	Postoje šanse da pojedinačni slučajevi civilnog oduzimanja izazivaju kršenja ljudskih prava
	Oduzimanje imovine može biti samo uz presudu o kazni.	Diskrepanca unutar postojećeg zakonodavstva se nastavlja	Poteškoća u potvrđivanju vlasništva nad imovinom
	Daje doprinos u percepciji o nepravilnom i neprofesionalnom radu institucija u vezi s oduzimanjem imovine stečene krivičnim delima		
	Neuspjeh u poboljšanju u slučaju konfiskacije imovine.		
	Pripremljena je procena finansijskog uticaja koji je deo dokumenata sa kojima se ovaj koncept procesuje u Vladi na pregled i odobrenje.		

Procena
očekivanog
uticaja na
budžet

Zaključak

Poglavlje 7: Zaključak i naredni koraci

Ministarstvo pravde, kao predlagač ovog koncept dokumenta, preporučuje vladi Republike Kosova da usvaja opciju 3, koja pruža usvajanje novog zakona koji omogućava realizaciju oduzimanja neopravdano stečene imovine, i bez osuđujuće presude. ~~Da li će biti podržana opcija 3.1, 3.2 ili čak i kombinacija ova dva, odlučiće se na osnovu unesenih podataka nakon faza konsultacija.~~

U svakom slučaju, Ministarstvo pravde veruje da će usvajanje bilo koje opcije koja omogućava realizaciju oduzimanja u parničnom postupku i u odsustvu presude, omogućiti pravilno funkcionisanje sistema oduzimanja imovine i de motivaciju kriminala u zemlji.

Nakon odobrenja ovog konceptualnog dokumenta, Ministarstvo pravde će započeti izradu zakona, uzimajući u obzir analizu koja se vrši u okviru ovog dokumenta jos dalje. .

7.1 Odredbe za nadzor i procenu

Relevantni nacrt-zakona očekuje se da bude usvojen u Skupštini Republike Kosova tokom 2021 godine, a da stupa na snagu nakon šest meseci. *Vocatio legis* će omogućiti određenim organima da izvrše neophodne pripreme kako bi omogućili pravilno sprovođenje ovog zakona. Dve godine od usvajanja i stupanja na snagu preporučenog zakona sa ovim Koncept dokumentom, očekuje se da se izvrši njegova ex-post procena.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Dodatak 1: Oblik procene ekonomskog uticaja

Kategorija ekonomskih uticaja	Glavni uticaj	Da li se očekuje da će se taj uticaj dogoditi?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i / ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Preferirani nivo analize
		Da	Ne			
Radna mesta 23	Da li će se povećati trenutni broj radnih mesta?		X			
	Da li će se smanjiti trenutni broj radnih mesta?		X			
	Da li će to uticati na nivo plaćanja?		X			
	Da li će to uticati na olakšavanje pronalaska posla?		X			
Poslovanje	Da li će to uticati na pristup finansijama za biznis?		X			
	Da li će se određeni proizvodi ukloniti od tržišta?		X			
	Da li će se određeni proizvodi biti dozvoljeni na tržištu?		X			
	Da li će preduzeća biti primorana da se zatvore?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li će se stvoriti nova preduzeća?		X			
Administrativno opterećenje	Da li će preduzeća biti primorana da ispunjavaju svoje obaveze davanja novih informacija?		X			
	Da li su obaveze pružanja informacija preduzećima pojednostavljene?		X			
Trgovina	Da li se očekuje da trenutna brzina uvoza promeni?		X			
	Očekuje li se da će trenutni izvozni fluksovi promeniti?		X			
Prevoz	Da li će imati efekat na način prevoza putnika i / ili robe?		X			
	Da li će biti promena potrebnog vremena za prevoz putnika i / ili robe?		X			
Investicije	Da li se očekuje da kompanije ulažu u nove aktivnosti?		X			
	Da li se očekuje da će kompanije kasnije otkazati ili odložiti investicije?		X			
	Da li će se povećavati ulaganja iz dijaspore?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li će se smanjiti ulaganja iz dijaspore?		X			
	Da li će se povećati direktna strana ulaganja?		X			
	Da li će se smanjiti direktna strana ulaganja?		X			
Konkurentnost	Da li će cene biznisa proizvoda rasti, poput električne energije		X			
	Da li će rasti cena poslovnih inputa, poput električne energije?		X			
	Da li će se verovatno promovisati inovacija i istraživanje?		X			
	Da li će verovatno biti ometani inovacije i istraživanja?		X			
Uticaji na MSP	Da li su pogođene kompanije uglavnom MSP		X			
Cene i konkurencija	Da li će se povećati broj roba i usluga dostupnih preduzećima ili potrošačima?		X			
	Da li će se smanjiti broj roba i usluga dostupnih preduzećima ili potrošačima?		X			
	Da li će rasti cene postojećih roba i usluga?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li će pasti cene postojećih roba i usluga?		X			
Regionalni ekonomski uticaji	Da li će se uticati na neki određeni poslovni sektor?		X			
	Da li je ovaj sektor koncentrisan u nekom određenom regionu?		X			
Opšti ekonomski razvoj	Da li će se uticati na budućni ekonomski rast?	X				
	Da li bi mogao da ima neki efekat na stopu inflacije?		X			

Dodatak 2: Oblik procene za socijalne uticaje

Kategorija društvenih uticaja	Glavni uticaj	Da li se to očekuje ovaj uticaj?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i / ili pojedinaca	Očekivana korist ili cena uticaja	Preferirani nivo analize
		Da	Ne	Visok/Nizak	Visok/Nizak	
Radna mesta	Da li će se povećati trenutni broj radnih mesta?		X			
	Da li će se smanjiti trenutni broj radnih mesta?		X			
	Da li se utiču radna mesta u određenom poslovnom sektoru?		X			
	Da li će to uticati na nivo plaćanja?		X			
	Da li će to uticati na olakšavanje pronalaska posla?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Regionalni socijalni uticaji	Da li su socijalni uticaji koncentrisani u jednoj regiji ili posebnim gradovima?		X			
Uslovi rada	Da li se utiču prava radnika?		X			
	Da li se predviđaju ili se ukinu standardi za rad u opasnim uslovima?		X			
	Da li c☐e imati uticaj o načinu razvijanja socijalnog dijaloga između zaposlenih i poslodavaca?		X			
Socijalno uključivanje	Da li c☐e imati uticaj na siromaštvo?		X	U	U	
	Da li utiče pristup u programe socijalne zaštite?		X			
	Da li c☐e se promeniti cena roba i osnovnih usluga?		X			
	Da li c☐e imati uticaj na finansiranje ili organizaciju programa socijalne zaštite?		X			
Obrazovanje	Da li c☐e imati uticaj na osnovno obrazovanje?		X			
	Da li c☐e imati uticaj na srednje obrazovanje?		X			
	Da li c☐e imati uticaj na visoko obrazovanje?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li će imati uticaj na stručno osposobljavanje		X			
	Da li će imati uticaj na obrazovanje radnika i celoživotno učenje?		X			
	Da li će to uticati na organizaciju ili strukturu obrazovnog sistema		X			
	Da li će imati uticaj na akademsku slobodu i samoupravu?		X			
Kultura	Da li opcija utiče na kulturnu raznolikost?		X			
	Da li opcija utiče na finansiranje kulturnih organizacija?		X			
	Da li opcija utiče na mogućnosti da ljudi imaju korist od kulturnih aktivnosti ili učestvuju u njima?		X			
	Da li opcija utiče na očuvanje kulturne baštine?		X			
Vladavina	Da li opcija utiče na sposobnost građana da učestvuju u demokratskom procesu?		X			
	Da li se svaka osoba tretira podjednako?		X			
	Da li će javnost biti bolje informisana o određenim pitanjima?	X				

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li opcija utiče na to kako funkcionišu političke stranke?		X			
	Da li može biti uticaja na civilno društvo?		X			
Zdravlje i javna bezbednost	Da li može imati uticaja na život ljudi, kao što su životni vek ili stopa smrtnosti?		X			
	Da li može imati uticaj na kvalitet hrane?		X			
	Da li može se zdravstveni rizik povećati ili smanjiti zbog štetnih supstanci?		X			
	Da li može biti zdravstvenih efekata usled promena nivoa buke ili kvaliteta vazduha, vode i / ili tla?		X			
	Da li može biti uticaja na zdravlje usled promena u upotrebi energije?		X			
	Da li može doći do zdravstvenih efekata usled promena u skladištenju otpada?		X			
	Da li može to uticati na stil života ljudi, kao što su nivo interesovanja za sport, promene u ishranu ili promene u upotrebi duvana ili alkohola?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Postoje li posebne grupe koje se suočavaju sa mnogo većim rizicima od ostalih (koji su određeni prema faktorima kao što su starost, pol, invalidnost, socijalna grupa ili region)?		X			
Kriminal i bezbednost	Da li se utiču šanse da se uhvatu kriminalci	X				
	Da li se može uticati potencijalni dobitak od kriminala?	X				
	Da li utiče na nivo korupcije?	X				
	Da li se utiče na kapacitete sprovođenja zakona?	X				

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Dodatak 3: Način procene uticaja na životnu sredinu

Kategorija uticaja na životnu sredinu	Glavni uticaj	Da li se očekuje ovaj uticaj?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i / ili pojedinaca	Očekivani profit ili trošak uticaja	Preferirani nivo analize
		Da	Ne	Visok/Nizak	Visok/Nizak	
Klima i održivo okruženje	Da li će imati uticaja emisije gasova sa efektom staklene bašte (ugljen-dioksid, metan itd.)?		X			
	Da li će se uticati potrošnja goriva?		X			
	Da li će se promeniti raznolikost resursa koji se koriste za proizvodnju energije?		X			
	Da li će biti bilo kakvih promena u ceni za ekološki prihvatljive proizvode?		X			
	Da li će određene aktivnosti postati manje zagađujuće?		X			
Kvalitet vazduha	Da li će imati uticaj u emisiju zagađivača vazduha?		X			
Kvalitet vode	Da li opcija utiče na kvalitet slatkih voda?		X			
	Da li opcija utiče na kvalitet podzemnih voda?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li opcija utiče na izvore vode za piće?		X			
Kvalitet zemljišta i korišćenje zemljišta	Da li će imati uticaj na kvalitet zemljišta (u smislu zakiseljavanja, zagađenja, upotrebe pesticida ili herbicida)?		X			
	Da li će imati uticaj na eroziju zemlje?		X			
	Da li će se zemljišta izgubiti (izgradnjom itd.)?		X			
	Da li će se dobiti zemljišta (dekontaminacijom itd.)?		X			
	Da li će doći do promene u upotrebi zemljišta (npr. Od eksploatacije šuma do poljoprivredne ili urbane eksploatacije)?		x			
Otpad i recikliranje	Da li će se promeniti količina proizvedenog otpada?		X			
	Da li će se promeniti načini postupanja sa otpadom?		X			
	Da li će imati uticaj na mogućnosti recikliranja otpada?		X			
Upotreba resursa	Da li opcija utiče na korišćenje obnovljivih resursa (ribljih zaliha,		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	hidroelektrana, solarne energije itd.)?					
	Da li opcija utiče na upotrebu neobnovljivih izvora (podzemne vode, minerali, ugljen itd.)?		X			
Stepen opasnosti po životnu sredinu	Da li će imati efekta na verovatnoću opasnosti, kao što su požari, eksplozije ili nesreće?		X			
	Da li će uticati na spremnost u slučaju prirodnih katastrofa?		X			
	Da li utiče zaštita društva od prirodnih katastrofa?		X			
Biološka raznolikost, flora i fauna	Da li će imati uticaj na zaštićene ili ugrožene vrste ili na područja gde žive?		X			
	Da li će biti dirnuta veličina ili povezanost između područja prirode?		X			
	Da li će imati efekte na broj vrsta na određenoj području?		X			
Dobrobit životinja	Da li će imati uticaj na tretman životinja?		X			
	Da li će biti uticaja na zdravlje životinja?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li će biti uticaja na kvalitet i bezbednost stočne hrane?		x			
--	--	--	---	--	--	--

Dodatak 4: Način procene uticaja osnovnih prava

Kategorija uticaja na osnovna prava	Glavni uticaj	Da li se očekuje ovaj uticaj?		Broj pogođenih organizacija, kompanija i/ ili pojedinaca	Očekivani profit ili trošak uticaja	Preferirani nivo analize
		Da	Ne	Visok/Nizak	Visok/Nizak	
Dostojanstvo	Da li opcija utiče na dostojanstvo ljudi, njihovo pravo na život ili integritet osobe?		X			
Sloboda	Da li opcija utiče na slobodu pojedinaca?		X			
	Da li opcija utiče na nečije pravo na privatnost?		X			
	Da li opcija utiče na pravo na sklapanje braka ili imati porodicu?		X			
	Da li opcija utiče na pravnu, ekonomsku ili socijalnu zaštitu pojedinaca ili porodice?	X		L	L	L
	Da li opcija utiče na slobodu mišljenja, savesti ili religije?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li opcija utiče na slobodu izražavanja?		X			
	Da li opcija utiče na slobodu okupljanja ili udruživanja?		X			
Lični podaci	Da li opcija uključuje obradu ličnih podataka?		X			
	Da li su zagarantovana prava pojedinca na pristup, ispravku i prigovor?		X			
	Da li je jasan i dobro zaštićen način na koji se obrađuju lični podaci?		X			
Azil	Da li ova opcija utiče na pravo na azil?		X			
Imovinska prava	Da li može se uticati na imovinska prava?	X		U	U	
	Da li opcija utiče na slobodu poslovanja?	X		L	L	
Jednak tretman	Da li opcija štiti princip jednakosti pred zakonom?	X		L	U	
	Da li je verovatno da će određene grupe direktno ili indirektno biti oštećene od diskriminacije (npr. diskriminacija na osnovu pola, rase, boje, etničke pripadnosti,		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	političko ili drugo mišljenje, starosna ili seksualna orijentacija)?					
	Da li c□e imati uticaj na olakšavanje pronalaska posla?		X			
Regionalni socijalni uticaji	Da li su socijalni uticaji koncentrisani u jednoj regiji ili u posebnim gradovima?		X			
Uslovi rada	Da li se utiču prava radnika?		X			
	Da li se predviđaju ili ukidaju standardi za rad u opasnim uslovima?		X			
	Da li c□e imati uticaj na načinu na koji se razvija socijalni dijalog između zaposlenih i poslodavaca?		X			
Socijalna uključenost	Da li c□e imati uticaj na siromaštvo?	X		U	U	
	Da li ima uticaj na pristup u programe socijalne zaštite?		X			
	Da li c□e se promeniti cena robe i osnovnih usluga?		X			
	Da li c□e uticati na finansiranje ili organizaciju programa socijalne zaštite?		X			
Obrazovanje	Da li c□e imati uticaj na osnovno obrazovanje?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li će imati uticaj na srednje obrazovanje?		X			
	Da li će imati uticaj na visoko obrazovanje?		X			
	Da li će imati uticaj na stručno osposobljavanje?		X			
	Da li će imati uticaj na obrazovanje zaposlenih i celoživotno učenje?		X			
	Da li će imati uticaj na organizaciju ili strukturu obrazovnog sistema?		X			
	Da li će imati uticaj na akademsku slobodu i samoupravu?		X			
Kultura	Da li utiče opcija na kulturnu raznolikost?		X			
	Da li opcija utiče na finansiranje kulturnih organizacija?		X			
	Da li opcija utiče na mogućnosti da ljudi imaju korist ili učestvuju u kulturnim aktivnostima?		X			
	Da li opcija utiče na očuvanje kulturne baštine?		X			
Vladavina	Da li opcija utiče na sposobnost građana da učestvuju u demokratskom procesu?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li se svaka osoba tretira podjednako?	X		L	L	
	Da li će javnost biti bolje informisana o određenim pitanjima?	X		L	L	
	Da li opcija utiče na to kako funkcionišu političke stranke?		X			
	Da li će imati uticaj na civilno društvo?		X			
Javno zdravlje i bezbednost	Da li će imati uticaja na život ljudi, kao što su životni vek ili stopa smrtnosti?		X			
	Da li će imati uticaj na kvalitet hrane?		X			
	Da li će se zdravstveni rizik povećati ili smanjiti zbog štetnih supstanci?		X			
	Da li će imati efekte po zdravlje usled promene nivoa buke ili kvaliteta vazduha, vode i / ili zemlje?		X			
	Da li će imati efekte po zdravlje usled promena u upotrebi energije?		X			
	Hodće li doći do zdravstvenih efekata usled promena u odlaganju otpada?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

	Da li će uticati na stil života ljudi, kao što su nivo interesovanja za sport, promene ishrane ili promene u upotrebi duvana ili alkohola?		X			
	Postoje li posebne grupe koje se suočavaju sa mnogo većim rizicima od ostalih (koje su određene po faktorima kao što su starost, pol, invalidnost, socijalna grupa ili region)?		X			
Kriminal i bezbednost	Da li se utiče verovatnoća da zločinci budu uhvaćeni?		X			
	Da li se utiče potencijalni profit od kriminala?		X			
	Da li utiče na nivoe korupcije?		X			
	Da li se utiče kapacitet sprovođenja zakona?		X			

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Prilog 5: Procena rodnog značaja

Prva faza definiše svrhu predložene politike, strategiju, zakone ili program (Korak 1 Definisane cilja politike) i pokazuje kako se ona odnosi na rodnu ravnopravnost (Korak 2 Kontrola rodnog značaja).

Korak 1 Definisane svrha te politike

DEFINISANJE SVRHE POLITIKE		
I. Rodni značaj - Korak 1	Naziv politike ili naziv programa	Koncept-dokumenat o pitanju neopravdano stečene imovine
	Ime Ministarstva/Institucije	Ministarstvo pravde
	Ime Departmanta /Jedinice	Departman za evropske integracije i koordinaciju politika
	Direktorat ili Agencija	
	Pravni okvir	Krivični zakonik Republike Kosova, Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosova, Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine.
	<i>Kontrolna lista 1 - Kakva je situacija</i>	
U oblasti pomenute politike, da li postoje razlike između muškaraca i žena koje rade <u>u radnoj organizaciji na osnovu roda?</u>	Ne.	
⇒ Da li su radna mesta za žene grupisane?	Ne. Ne.	
⇒ Primaju li žene nejednake plate?	Da.	
⇒ Da li postoji predrasuda da su ljudi slobodni od odgovornosti brige?	Da.	

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

<p>⇒ Postoji li predrasuda da su ljudi oslobođeni od odgovornosti brige?</p> <p>⇒ Da li su analizirane razlike između žena i muškaraca u različitim kulturnim grupama/zajednicama?</p>	
<p>⇒ Postoje li značajne razlike u organiziranju ličnih odnosa?</p> <p>⇒ Da li su žene uglavnom odgovorne za brigu o porodici?</p> <p>⇒ Da li dotična politika podrazemva transformiranje postojećih normi?</p>	<p>Ne.</p> <p>Da, uglavnom su žene odgovorne za brigu o porodici.</p> <p>Ne.</p>
<p>Da li postoji nejednaka raspodela resursa između žena i muškaraca?</p>	<p>Ne.</p>
<p>Kakve rodne pravile postoje? (Na primer, da li su uloge i aktivnosti žena manje vredne?)</p>	<p>Nema.</p>
<p>Kako biste ocenili trenutno stanje u oblasti sektora/politike u smislu:</p> <p>⇒ jednakosti?</p> <p>⇒ autonomije?</p> <p>⇒ brige/odnosa?</p> <p>⇒ raznolikosti?</p>	<p>Postojeći pravni okvir omogućava nejednak tretman.</p>
<p>Imate li podatke da date odgovor na ova pitanja? *</p>	<p>Ne.</p>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

<i>Kontrolna lista 2 – Kakva će biti stanje</i>	
Ima li plan kreiranja nove politike / programa ili za promenu politike?	Da
Kratak opis predložene politike/programa (ili izmene politike koja treba da se uradi)	Predložena politika predstavlja odobravanje novog zakona koji će omogućiti oduzimanje neopravdane imovine čak i u odsustvu kaznene presude, a koji će teret dokaza s tužilaštva preneti na osumnjičene lica.
Koji rezultati doprinose predloženoj politici/programu (ili izmenama politike koja treba da se uradi)?	Usvajanje pomenutog zakona.
Predložena politika (ili promene politike) kakav cilj želi da postiže? (Ciljevi)	Pogledajte Poglavlje 2 za detaljan opis ciljeva.
Da li ciljevi i ishodi politike/programa (ili promene politike) odgovaraju promovisanja rodne ravnopravnosti?	Da, predložene izmene su u skladu sa promovisanjem rodne ravnopravnosti.
<i>Pripremljeno od [ime (imena) i pozicija (pozicije)]</i>	

* Možda će biti potrebno prikupljanje postojećih statistika razgrađene po polu, de se koriste kvalitativna i kvantitativna merenja i konsultovati se sa muškarcima i ženama koji mogu biti pogođeni politikom (radne grupe, doprinosi spoljnih stručnjaka).

Korak 2 Kontrola rodno značaja

KONTROLA RODNOG ZNAČAJA		
I. Značaj	Naziv politike ili naziv programa	Koncept-dokumenat o pitanju neopravdano stečene imovine
	Naziv ministarstva / Institucije	Ministarstvo pravde

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Ime Departmana / Jedinice	Departman za evropske integracije i koordinaciju politika
Direktorat ili Agencija	
Pravni okvir	Krivični zakonik Republike Kosova, Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosova, Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine.
<i>Objašnjenje</i>	
Opis predložene politike/ programa (ili izmenama politike koje treba da se urade) i njene ciljeve	Predložena politika predstavlja odobravanje novog zakona koji će omogućiti oduzimanje neopravdane imovine čak i bez izricanja kaznene presude, a koji će teret dokaza s tužilaštva preneti na osumnjičena lica.
Opis ciljne grupe predložene politike/programa	Sva fizička i pravna lica; javni sudovi i tužilaštva; policija, agencija za upravljanje zaplenjenom ili oduzetom imovinom.
Informacije povezane sa činjenicom ko može biti potencijalno utican od predložene politike/programa.	Uticaj će se proširiti na oba pola (žene i muškarce).
<i>Direktni korisnici</i>	
Učešće po polu	Učešće po polovima će biti: žene i muškarci
Izvori po polu	Oba pola.
Procene i vrednosti po polu	-
Prava prema polu	-
<i>Indirektni korisnici</i>	
Postoje li indirektni korisnici predložene politike/programa	Opšta uprava pravde.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

(npr. rodbina direktnog korisnika, susedni gradovi, ...)?	
Kako će se uticati na svaku grupu indirektnih korisnika predložene politike/programa? ⇒ Pozitivni uticaj ⇒ Negativni uticaj	Uticaj će biti pozitivan.
<i>Procena</i>	
Postoje li indikacije ili dokazi o visokom ili niskom učešću ili prijema od različitih grupa? („Visoka, niska ili srednja stopa uticaja“)	Niska stopa
Postoje li indikacije ili dokazi da različite grupe imaju različite potrebe, iskustva, pitanja i prioritete u vezi sa predloženom politikom/ programom? („Visoka, niska ili srednja stopa uticaja“)	Niska stopa
Da li su prethodne konsultacije sa relevantnim grupama, organizacijama ili pojedincima pokazale da određene politike stvaraju posebne probleme za njih? („Visoka, niska ili srednja stopa uticaja“)	Srednja stopa

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Da li postoje mogućnosti da se bolje promovise jednakost mogućnosti ili dobrih odnosa izmenom predloženih politika/programa?	Da, postoje mogućnosti za promovisanje jednakih mogućnosti i dobrih odnosa promenom predložene politike/programa.
<i>Zaključak</i>	
Koji je zaključak? * ⇒ Obrazloženje ⇒ Glavna pitanja, ako ih ima ⇒ Fokusne grupe, ako ih ima	Postoji rodni značaj predloženih politika.
<i>Pripremljeno od [ime i pozicija]</i>	

* Ili nema promena u politikama, funkcijama ili uslugama (npr. Izveštaj „samo za informisanje“), ili je to već učinjeno ponovo.

IAG (E); jasno je da ne postoji rodna relevantnost; ili potpuna ocena ako je potrebna mera uticaja

II. Procena polnog uticaja

Ova faza je neophodna za postizanje ravnopravnosti polova i jednak razvoj predloženom politikom/programom (Korak 3 Analiza rodne osetljivosti). Na osnovu nalaza prikupljenih iz prethodne faze, ona takođe ispituje različite mogućnosti i procenjuje pozitivan i negativan uticaj na grupe znakova (korak 4 Stopa rodno merenja).

Korak 3 Analiza rodne osetljivosti

ANALIZA RODNE OSETLJIVOSTI *		
III. Procena rodno uticaja - Korak 3	Naziv politike ili naziv programa	Koncept-dokumenat o pitanju neopravdano stečene imovine
	Naziv Ministarstva / Institucije	Ministarstvo pravde
	Ime Departamanta / Jedinice	Departman za evropske integracije i koordinaciju politika
	Drejtorat ili Agencija	
	Pravni okvir	Krivični zakonik Republike Kosova, Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosova, Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine.

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

<i>Analiza uticaja**</i>	
Postoje li dokazi o prirodi problema?	Da, postoji dokaz o prirodi problema.
Koji je potencijalni uticaj politike? (Pozitivan/Negativan/Neutral)	Potencijalni uticaj politike je pozitivne prirode.
Ako ima uticaj: ⇒ Kako će predložena politika/program uticati na muškarce i žene? (navedite glavne uticaje) ⇒ Ko će biti pogođen? (za svaki glavni uticaj) – direktno – indirektno ⇒ Sažetak dokaza (za svaki glavni uticaj)	Predložena politika predstavlja odobravanje novog zakona koji će omogućiti oduzimanje neopravdane imovine čak i bez izricanja kaznene presude, a koji će teret dokaza s tužilaštva preneti na osumnjičena lica. Očekuje se da će uticaj biti jednak u oba pola.
<i>Mogućnosti za promovisanje pozitivnog uticaja</i>	
Ako nema uticaja, da li postoje mogućnosti za razvoj politike na način koji promovise pozitivan uticaj ili rodne-transformativne politike?	Ne, ne postoje.
<i>Razmatranje dokaza</i>	
	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <i>Kratak sažetak</i> <i>Podržavajući dokaz (kvalitativni i kvantitativni) ***</i> </div>

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

<p>Koje su razlike među polovima u ovom pitanju? Imajte u vidu različite uticaje/prepoznatljive uticaje na žene i muškarce i identificirajte sledeće posledice:</p> <p style="padding-left: 40px;">Uloge i odgovornosti žena i muškaraca (unutar sektora)</p> <p style="padding-left: 40px;">Sredstva i resursi kojima se žene i muškarci bave (u vezi sa predloženim politikama)</p> <p style="padding-left: 20px;">⇒ Vlast i odlučivanje u kojima žene i muškarci učestvuju na različitim nivoima kao što su porodica, zajednica, karijera)</p> <p style="padding-left: 20px;">⇒ Potrebe, prioriteti i perspektive žena i muškaraca</p>	<p>Ne postoje razlike.</p>	
<p>Koji su uticajni socijalni, kulturni, ekonomski i politički faktori? Identificiraj razlike između žena i</p>	<p>Nisu relevantne za politike koje smo adresirali.</p>	

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

<p>muškaraca u oblastima analize uticaja u pogledu:</p> <ul style="list-style-type: none">⇒ Učestvovanja (zastupljenosti žena i muškaraca na odlučujućim pozicijama, rodni sastav ciljanih grupa ...)⇒ Resursi (vreme, mesto, informacije, politička i ekonomska vlast, obrazovanje i obuka, rad, nove tehnologije, zdravstvene usluge, stanovanje, obrazovanje, mobilnost, ...)⇒ Norme i vrednosti (uloge, stavovi i ponašanje žena i muškaraca, nejednakosti u opisu stereotipa kod muškaraca i žene, ...)- podela rada po polu- organizacija privatnog života- građansko organiziranje⇒ Osnovna prava (ljudska, građanska, politička prava, direktna ili indirektna		
--	--	--

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

<p>rodna diskriminacija, pristup pravdi, ...)</p>		
<p>Koje politike/zakonodavstvo postoji u ovoj oblasti? Da li odražavaju rodno svedočenje koje ste identifikovali?</p>	<p>Krivični zakonik Republike Kosova, Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosova, Zakon o proširenim nadležnostima za oduzimanje imovine.</p>	
<p>Da li je bilo neka rodna-reaktivna promena u ovoj oblasti? Ako je bilo: ⇒ Koje su one? ⇒ Kako su nastale ove promene?</p>	<p>Da se popuni nakon konsultacija.</p>	
<p>Da li su prouzrokovale merljive promene u dosadašnjim iskustvima žena? Ako ne: ⇒ Zašto ne? ⇒ Zar nije imalo lobiranje? ⇒ Da li su metode lobiranja bile neefikasne? ⇒ Ima li bilo kojih drugih identifikovanih prepreka ?</p>	<p>Da se popuni nakon konsultacija.</p>	

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

<p>Da li se predložena politika bavi potrebama žena i muškaraca uzimajući u obzir njihove različite interese, uloge i položaje?</p> <p>Identifikujte mogućnosti za podržavanje praktičnih potreba žena i strateških interesa koji će doprineti otklanjanju postojećih nejednakosti i promovisanju jednakosti između žena i muškaraca:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ U meri učešća ⇒ U raspodeli resursa, dobitaka, zadataka i odgovornosti u privatnom i javnom životu ⇒ U vrednostima i pažnje posvećene karakteristikama, ponašanju i prioritetima muškaraca i žena? 	<p>Da se popuni nakon konsultacija.</p>	
<p>Da li će predložena politika / program promovisati ...:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ jednake mogućnosti ⇒ dobre odnose <p>...između ljudi različitih polova?</p>	<p>Da se popuni nakon konsultacija.</p>	
<p><i>Predložena poboljšanja, pregled olakšavajućih mera i/ili alternativnih politika</i></p>		

KONCEPT-DOKUMENAT O STEČENOJ IMOVINI NA NEZAKONIT NAČIN

Ako se utvrdi bilo kakav negativan uticaj, koje mere se mogu preduzeti za smanjenje negativnog uticaja politike?	Da se popuni nakon konsultacija.
Ako se utvrdi bilo koji pozitivni uticaj, koje mere se mogu preduzeti za povećanje pozitivnog uticaja politike?	Pozitivan uticaj politike biće ukupno poboljšanje efikasnosti prikupljanja, održavanja i širenja krivičnih podataka.